

309339 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5.

చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 4 వ తేది గురువారము

No 4

సంపుటము. ౫

శింశ నామ సంవత్సర ఫాల్గున మాస బహుళ అష్టమి.

సంచిక ౪

బాధాపీడితులకు పరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అత్యుత్తమ రక్తమనలన జనించు బాధ్యమలన కీరీమణులందఱి మందు. మదపులన, మచ్చలన, గండమాలలన, అండ్లను, ప్రారోగ్యములన అన్ని విధములన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రమశుభ్రకారిణి (35)

కాశాధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను చర్మవ్యాధులను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరగదోషములను, మలబద్ధకమును, శాస్త్రసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 15 రోజులవరకు మందులకు 4 షెప్పల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రొవైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనానవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికలజాతిని వ్రళంన

అంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

అంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

అంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

అంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

అంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

అంధ్ర సర్వకళాకాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులను నివృత్తిపరచును.
చర్మిని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0
తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల
బారదోలును. నాయుపుపోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును. ప్రత్యయంబునుండిదగినది.
దినిని విజేతములలో మూడు వాడుచున్నాడు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టిపేధి, మదరాసు, లేక 109 ప్రేరిరోడ్డు ఫార్మ్ బొంబాయి.

The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-aemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage & co, charged extra) entered all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested of

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the

Erectruss (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు

లీలా లేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీలక్ష్మణుని

రక్తము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1.0-0

యశోధర:—ఇందొక యాడుని తనకుగనివైగల యువరా

గమున కైపడరానిపాటుపడి యున్న తస్థితికిదెప్పును 0-12-0

మనోరమ:—మగమవేటకేగి రాత్తునునొద్ద జిహ్మకొననతని

సామర్థ్యంబుచే విడిపించి, శ్రీలక్ష్మణుని పెండ్లిచేయును. 0-10-0

జగదేకరంభ:—అన్న కై పడరానిపాటుపడి యున్న తస్థి

తికి దెచ్చు సామర్థ్యవతి కథ అ. 0-10-0

సగనోదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధిలేక కలహించినను

అన్న సహింపవలయు ననుటను బోధించును. అ. 0-4-0.

అల్లలారాటమున కోర్వనికోడండ్ర ప్రలాపము:—

అల్లలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలవి. అ. 0-2-0

మిత్రప్రహము:—అపవృత్తులకు మిత్రునివై నిందమోపి

కడకు తాను జిహ్మకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0

ఇదియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదలను పంపుదుము.

ఈ నవలలను సంవత్సరాది పండుగలోగా కొనువారికి

1 రూపాయకు 4 అణాలు కమిషన్ యివ్వబడును.

5/6 వలయువారు:— కణ్ణా బుక్ డిపో.

6 శింకపేటమేష్ట్రీ పేధి, సామకాపురపేట, మదరాస్.

మహారాజా పెంపాటలు

(1912 సం॥ లో స్థాపించబడినది.)

చెన్న పురి రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్

హోటలు జనియే. నెం. 121 ఆర్ మినియన్ కిఫి, మద్రాసు.

(మైకోర్లుకు ఎదురుగా) (1102)

ప్రాంతమును ఆతిథిమిషము గానున్న పట్టణమధ్యమందున్నది.

ప్రయాణికులకున్న విద్యాస్థలమును విడిసియుండుట

కున్న భోజనోపాయములనున్న స్వగృహసౌఖ్యములనున్న

తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్లెలో గదులు ఎల్లెక్కి డిపోపాయ

ములు అసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి బాగావచ్చును.

కాకాదిభోజనము పూట 1-కి రూ 0-4-0.

ప్రకృతమయిన కాకాదిభోజనము, లేక మాంసాదిభోజ

నము, ఫలవోరములు, అనుభవముగల హిందువులవలన తయారు

చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం వడ్డించ

బడును. విద్యాస్థలకు తక్కువ రేట్లు.

ఈ హోటలు బర్మా, సిలీసు, యూరోపు, ఇండియా,

వనై రాజకములం దంతటను సంచారముచేసి వచ్చియుండు

ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యనేజిమెంటులో

యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు.

శృంగారనవాటిక.

కాలికో 1-0-0, రాపసు 0-14-0

మిథునానురాగము.

వెల 0-12-0.

839

మా నేజరు కలాభివర్ధని.

రాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు గోదావరి జిల్లా.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాస్.

మూడవ కృష్ణామండల గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల సభ.

(మా ప్రత్యేక విశేషముని యొద్దనుండి)

గంపలగూడెం మార్చి 3:— శేటియదయము ౮ గంటలకు మూడవ కృష్ణామండల గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహా సభకు దేశ, సభాభవనములకు ప్రతినిధులతోడను ప్రేక్షకుల తోడను నిండెను. ప్రథమమున బందరు జాతీయకళాశాల విద్యార్థులు జాతీయగీతమును పాడి సభను ప్రారంభించిరి. అంతట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ గాడిచెర్ల వేంకటగోపాల కృష్ణారావు బహద్దరుగారు తమ యుపన్యాసమును జదివిరి. దానిని ఇచట ముద్రించుచున్నారము:

గ్రంథాలయసంపదలో తక్కువగా తాలూకాకంటే బాల్యస్థితిలోయన్న మా తాలూకాలో ఈ మీ రొనరించిన సమావేశము పురోవృద్ధిసూచకము. వాఙ్మయసౌధమునకు గ్రంథాలయమే పునాది. ఏదండలమందు భాషాపరిజ్ఞానము వృద్ధిగా నున్నదో పరిశీలించదలంచిన నట గ్రంథాలయముల సంఖ్య యెరిగినజాలును. ఆంధ్రగ్రంథాలయము లన్నిటిలో నున్నత పదము నధిష్ఠించి, కేవలభాషాసేవకే జీవితసర్వస్వము వెచ్చించు చైతన్యముతో గూడుకొనిన విజయవాడలోని రామమోహనగ్రంథాలయపు జలవయో మన యాసమావేశమునకు ముఖ్యపాత్రులైనది. భాషాసేవలో పరిక్రష్టానమునకొచ్చిన తెజవాడకు సమాపముననున్న మా తిరువూరు తాలూకా ముఖ్యముగ గ్రంథాలయసంపదలో మిగుల వెనుకపడి గాఢనిద్ర గాయచున్నది. ఈ ప్రతినిధుల యాదర్శములు సభాధ్యక్షుల యుపన్యాసములు, మా తాలూకాలో గ్రంథాలయబీజముల విరివిగా నాటి భాషాతల నల్లిపెట్టునని మేమందరము సంకల్పించుచున్నారము. గ్రంథాలయోపయోగములు బోధించి, గ్రంథాలయము స్థాపించి సంచారకార్యదర్శి యీతాలూకా కే తెంచుకలకు నిట భాషాభివృద్ధి కాకాలదు. గ్రంథాలయములలో గ్రామచరిత్ర అందుట— గ్రామమందలి చిత్రపులు కాన నాదులు చేర్చుట, ప్రాచీనగ్రంథముల సేకరించుట, పుస్తకభాండాగారముల విద్యుత్ కర్తవ్యమే. కాని యీవి మయమున వెంటయు గ్రంథాలయములు వెనుకబడియున్నవి. ఇట్టి లోపములు సంస్కరించు కొనుటకే నే డిట సమావేశమైతిమి. మా తిరువూరు తాలూకాలో మూడు గ్రంథాలయములు గలవు. ఒకటి గంపలగూడెములోని శ్రీ కృష్ణారాయ పుస్తకభాండాగారము. దీనికి మాసమునకు ౨౦-రు. ౫ చందాలు వసూలగును. శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజు వారి నిలయమునకు పదివందల రూప్యముల విలువగల ౪౫౦-గ్రంథముల దయ చేసినన, వారి గ్రంథాలయము వెంట ఉన్నతపదవిలోనికి చేరు న్నది వాకొనబడినది. ఇదియే మాతాలూకాకు మాత్రగ్రంథాలయము కాగలదు. రెండవది తిరువూరులోని రాజా వెల్లంకి చిన వేంకటరామారావు బహద్దరుగారి గ్రంథాలయము. దీనికి నడిమి తిరువూరు రాజ్ గారు రమారమి ౪౦౦-రూపాయల విలువ గలిగిన రెండువందల పుస్తకములును ఒక బీరువామీను దయచేసిరి. మూడవది రెడ్డిగూడెము లోనిది. దీనికి ౧౧౦౦-పుస్తకములు గలవు. వీనిలో మూడుభాగముల గ్రంథము లా గ్రామ వాస్తవ్యులు భాషాభిమానులు అగు దేశలరాజు కేశవరాజుగారి రొనరిరి. ఇంక నీతాలూకాలో గ్రంథాలయములు లేనదియే చెప్పవచ్చును. ఈ తాలూకాయందీ యాదర్శమును విరివిగ వ్యాపింపజేయవలయును.

పిమ్మట ఈసభకు శ్రీతల్లావెగడ నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించువలెనని శ్రీ కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు గారు ఉపపాదించగా శ్రీ ఆయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు గారు ఆమోదించిరి. అంతట కళాతాళధ్వనుల మధ్యమున శ్రీ నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించి తమ గంభీరపద్యమును జదివిరి. అనంతరము గతవర్షమున ఈమండల గ్రంథాలయసంఘము చేసిన పనినిగూర్చి, మండలగ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి లలో సేకరకు దుగ్గిలాల వేంకటసుబ్బయ్యగారు ప్రాసిన కార్యనివేదికమును కొదాటి శివరామకృష్ణారావుగారు చదివిరి. పిమ్మట, ఈమండలమునకున్న రామమోహన ధర్మగ్రంథాలయము (తెజవాడ) కేంద్రగ్రంథాలయముగను, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘముగను నాలుగు దినముల క్రందిటనే చేయబడినదని ఆయ్యంకి వేంకటసుబ్బయ్యగారు తెల్పిరి. తరువాత కళావధాని జూపూడి హనుమంతాస్త్రిగారు ప్రాసించిన పద్యములు చదువడినవి.

అనంతరము భీమవరము తాలూకాయందున్న గ్రంథాలయములగుర్చి నిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారును, ఎర్రపాలెం గ్రంథాలయములను గూర్చి మారిరాజు లక్ష్మీకాంత రావుగారును, బొండ్లపాడు గ్రంథాలయమును గూర్చి గుత్తాపీరయ్యగారును, గంపలగూడెం గ్రంథాలయమును గూర్చి వేట బాపయ్యగారును, రెడ్డిగూడెం గ్రంథాలయమునుగూర్చి ఆయ్యదేవర లక్ష్మీ నరసింహంగారును, తిరువూరు గ్రంథాలయమునుగూర్చి చెరుకుపల్లి పట్టాభిరామయ్యగారును, తెలవ్రాలు గ్రంథాలయమునుగూర్చి కొన్నల సుబ్బారెడ్డిగారును, జగ్గయ్య

వేట గ్రంథాలయమునుగూర్చి ములుగు సుబ్రహ్మణ్యంగారు ను, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిని గూర్చి భూపాటి వేంకటరమణాచార్యులుగారును, భూపాటి వరదాచార్యులుగారును చెప్పిరి. వివిధగ్రంథాలయముల నుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు తమ తమ గ్రామములందు తాము చేయుచున్న పనులందును తమకు సంభవించుచున్న కష్టాభివృద్ధులను గూర్చి విపులముగా చెప్పకొనిరి. ఈ యుభయములను విని సభ్యులెల్లరు ఆనందమును ఆమోదమును తెల్పిరి. వీరునుభవములు పరస్పరము దెలుపుకొనుటవలన ఆమితోపయోగము గలిగినది. భోజనములు చేయువేళ మించిపోయినప్పటికిని, సభ్యులలో ఒక్కరైన సభ నుండి వెడలిపోక, మిక్కిలి ఉత్సాహముతోన, ఓపికతోన, వివిధ గ్రంథాలయములగుర్చిన యుభయములను చెవియొగ్గి వినిరి.

అనంతరము ఈ తీర్మానములు చేయబడినవి. తీర్మానములు.

I భూపాభివృద్ధికిని న్యాయస్వాతంత్ర్యదర్శముల రక్షణకార్యమును, జగ్గమనిరంతులవర్గమును మాటుపగచి ప్రపంచమున కాశ్వేతముగ కాంతిని నెలకొల్పుటకు యుద్ధము చేయుచున్న మిత్రమండలివారికి ఈ ఘోరసంగ్రామమున కీప్రముగ సంపూర్ణ జయము గలుగును గాత్ర యని పరమేశ్వరుని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు:—అగ్రాసనాధిపతి.

II కృష్ణాజిల్లామందున్న అన్ని పట్టణములందును ముఖ్య గ్రామములందును గ్రంథాలయములను గాని పతనమందిరములనుగాని స్థాపింపవలెనని జతల నీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ:— కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు గారు.
ఆ:— కానూరి చలపతియ్యగారు.
శంకరవేంకట రామయ్యగారు.
ఈ తీర్మానముమీద మాట్లాడుచు శంకర వేంకటరామయ్యగారు ఇట్లు చెప్పిరి:

ప్రభుత్వమువారుగాని ప్రజలుగాని గ్రంథాలయములను స్థాపించు ప్రయత్నమునందు విశేష ధన ప్రయాసలు ప్రస్తుత స్థితిలోపడరు గనుక, వీరి స్థాపించుభారము కేంద్రగ్రంథాలయమువై చాలచుట్టుకు ఆధారపడి యుండును. వీరు సంచార కార్యదర్శిని నియమించి ఆయన పీలుకొలది గ్రామములను దర్శించి ప్రతిగ్రామమునకు ఒక యభిమానిని సంపాదించి ఆయన ద్వారా ఆ గ్రామములో వచ్చు పత్రికలను, ఆ గ్రామముందు గల గ్రంథములను ఒకచో చేర్చి గ్రంథాలయములు స్థాపించవలయును. ఈ ప్రకారముగా సంకల్పరహితము కొన్ని కొన్ని నూతన గ్రంథాలయములను స్థాపించవలయును. ప్రస్తుతము మన ఆంధ్రదేశమందు విశేష అభివృద్ధిలోనుండి ఆంధ్రదేశ మధ్యముకు దెజవాడయందు నెలకొల్పుబడిన రామమోహన ధర్మపుస్తకభాండాగారము కేంద్రగ్రంథాలయముగా మార్చినారు గనుక వారినిగాడ ఈ బాధ్యతపడెనది. వారు దీనిని వహించుట యెంతయు సమంజసము.

దానిమీద ఆయ్యంకి వేంకట రమణయ్యగారు ఇట్లు చెప్పిరి: ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ఇదివరలో ఒక కార్యదర్శిని నియమించితిమి. ఆయన రెండు మాసములకు కొంచె మెక్కున కాలము పనిచేసెన; పిమ్మట దేహమునందు అస్వస్థముగ నుండుటచేతన, ఇతర ఇబ్బందుల వలనను పని

చేసియుండ లేదు. ఈ నెల మొదటి తేదీనుండియు వేరొకరిని నియమించితిమి. ఒక్క కృష్ణాజిల్లా యందే నుమారు ౧౭౦౦ గ్రామములు గలవు. ఆంధ్ర దేశమునందు ౧౨ జిల్లాలు గలవు. ఈ పండ్రెండు జిల్లాలందును ౨౦,౦౦౦ కంటే ఎక్కువ గ్రామములు గలవు. గ్రంథాలయ సంఘము ఆంధ్ర దేశ మందంతటను పని చేయవలసియున్నది. అందుచేత ఒక్క కార్యదర్శితో ఇన్ని గ్రామములందును నూతన గ్రంథాలయములను స్థాపించుట యన్న అసంభవముగ కార్యము. కొంత వరకైన పని జరుగవలెనన్న జిల్లా కొక కార్యదర్శియైన తప్పక ఉండి తీరవలెను. అన్ని జిల్లాలకును కలిసి ఇప్పుడున్న ఒక్క కార్యదర్శివలన మండల గ్రంథాలయోద్యమమునకు మాత్రము కొంత సహాయము కాగలదు గాని, నూతనముగ గ్రామములందు గ్రంథాలయములను స్థాపించు పని కాజాలదు. కాబట్టి కృష్ణాజిల్లామందు గూడ గ్రామ గ్రంథాలయములను విరివిగ స్థాపించుటకై ప్రత్యేక మొక కార్యదర్శిని నియమింపవలెను. ఒక కార్యదర్శికి సామానము రు ౪౦౦ లకు తక్కువ వ్యయము కాదు. ఈ రూపాయలను వసూలుచేసి, వెంటనే ఒక కార్యదర్శిని నియమించి, కార్యకారుల యొద్ద రని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఈ తీర్మానము అందరిచే ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది. (ఏ) కృష్ణాజిల్లామందున్న గ్రంథాలయములకును, పతనమందిరములకును, దిప్రీక్ష్య తాలూకాబోర్డుల యొక్కయు, మునిసిపాలిటీలయొక్కయు ద్రవ్యములనుండి విరాళము లివ్వవలసినదని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(బి) ఈ జిల్లామందున్న గ్రంథాలయముల నన్నింటికిని ప్రభుత్వము వారిచే ప్రయోగపరుచుచున్న వ్యవసాయక ఆరోగ్య పారిశ్రామిక వాణిజ్యప్రయోగములనున్న టిని ఉచితముగా నొసంగవలెనని ప్రభుత్వమువారిని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ:— కొండపల్లి శ్రీరామచంద్రరావుగారు.
ఆ:— గారపాటి అంజనేయచౌదరిగారు.

నిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు. రాబోవువత్సరమునకు కృష్ణామండల గ్రంథాలయసంఘమునకు వీరు సంయుక్త కార్యదర్శియగు నుండవలెనని ఈసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.
౧ నిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు.
౨ దుగ్గిరాల వేంకట సుబ్బయ్యగారు.
3 కొదాటి శివరామకృష్ణారావుగారు.
౪ చెంగల్యల సత్యవారాయణమూర్తిగారు.
ఉ:— మద్దాలి వరదరాజగోపాలరావుగారు.
ఆ:— ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు.

ఆంధ్రగీర్వాణ సాహిత్యము దేశమునలభ్యుల పూర్వపు బొన్నత్యమునకు వచ్చుటకును, సాహిత్యవిజ్ఞానము దానికి ఇతివంతులగు గ్రంథాలయముల ఆంధ్రసాహిత్యవిద్యాలాలు నెలకొల్పవలెననియును, అందుకొరకై పనిచేయుచున్న కొవ్వూరు ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాలయమును వృద్ధిపరుచుటకు దేశీయులెల్లరును సహాయము చేయవలె నని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉ:— ఆయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు.
ఆ:— శ్రీరాజు కోటగిరి వేంకటకృష్ణారావు బహద్దరుగారు. అనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారికిని, ఆహ్వానసంఘమునకును, ప్రతినిధులకును వందనసమర్పణముతో సభ ముగింపబడినది.

సాను చే జంటలు: అంగ్లముండియకడ్రగ్ర అండు కమికల్ కంపెని, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. మద్రాసు యేజంటలు: మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, వై నాబుబాద్, మద్రాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు సునాసన 126
(విజయ కావడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (విజయ కావడినది.)
ఇట్లుటికాలపు రుచి కనువగునది, పొటిలెని చుగోజును నునానగలది.
అల్పాహారుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయు నిద్రము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ రుచులవై కొన్ని లింకుపులు చిలుకరించినచో, మనోగ్ధముగ నునాన ని స్తులపరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
తిన్నపిజ్జ (ఆర హం) సీసా 1-2 రు 0.3-0
సుభ్యరకము వైజా 1-హం " " 0.12-0
వేరొకపిజ్జ 2 " " " 1-4-0
పెద్దపిజ్జ 4 " లేక 1/2 ట్రాస్సు " " 2-0-0
ఐ. పి. బిరుదులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిహాపులాను బోరకును. దీనికి అదేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైను, కార్డుపైనను లబ్ధిదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించుము. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలహానుమత పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువకాటికి ప్రాసినచో అజాకిమ్మగారి నునాననకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.
సాను చే జంటలు: అంగ్లముండియకడ్రగ్ర అండు కమికల్ కంపెని, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. మద్రాసు యేజంటలు: మెహతా పురుషోత్తమాచార్య, వై నాబుబాద్, మద్రాసు.

1 వ తీర్మానము

2 వ తీర్మానము.

8-వ తీర్మానము

5-వ తీర్మానము.

70, 80 వండ్ల కన్నా మునుపాల్లాంటిది. ఇట్టి దోపిడీలు తప్పక
 సంభవింపును. వాని యెరువినవలె నగుచుండుటకు ప్రజలు

కంసిద్ధులై యుండవలయును. అట్టివి జరుగకుండగనే మన ప్రభుత్వమువారు బాంబాయి ప్రభుత్వమువారికి వీర్యాల్లు చేసిన బాగుండును.

గౌ. పి. కేశరావుగారు ప్రభుత్వమువారు చేయవలసిన వీర్యాల్లు తమకు సమర్థముగా లేననియు బాంబాయి ప్రభుత్వము వారివలె చేయవలయుననియు నుడివరి.

కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు మాట్లాడుచు సభకు చెప్పుచు యున్నప్పుడు ధర్మతక్కువగా నుండుననియు, తక్కువగా నున్నప్పుడు ఎక్కువగా నుండుననియు, ఈ కృత్యాదులు లేకుండ సమానుకు ధర్మములగున వీర్యాల్లుపలయు ననియు నుడివరి.

ప్రభుత్వము వారు ఈ విషయమై తగుచర్య తీసికొని దీనిని చెప్పినందువలన తీర్మాన ముపసంహరించుకొన బడినది.

దీనితో మొదటి దినచర్య ముగిసెను.

నేటి దినచర్య.

నేటిదియు తిరిగి మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు కాసన సభ మొలు జార్జిక్యట్లో సమావేశమయినది. గవర్నరుగారి రధ్యక్షత వహించిరి. నిన్నటివలెనే గౌరవసభ్యులు వెళ్ళుమంది సభకు విచ్చేసిరి.

5, 6 తీర్మానములును కలిపి చేయుట ఏకముగ చర్చింప బడినది. కేశరావుగారి తీర్మాన సారాంశము (5-వ తీర్మానము) కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు పంతులుగారిచే 6వ తీర్మానముగ ప్రవేశ పెట్టుట సూచింపబడియుండెను.

మలబారు దక్షిణకరరా జిల్లాలలో కోడ్ల విస్తరణ మ్మను గూర్చి కె. ఆర్. రామయ్యగారి కాక తీర్మానము నుప పాదించ నోటిను నిచ్చియుండిరి. కాని సభయం దుపపాదించ లేదు.

8 వ తీర్మానము.

దీని వెంట్రులుకేమన కమిషనువారు ఒప్పకొన్న ప్రకారము. (1) బడ్జెటులను తయారుచేయుటలోను (2) ఉద్యోగ అధికారము (3) వ్యాయామాశ్రుప్రకారము పన్నులను కల్పించుటకుగారి, హెచ్చించుటకుగారి (4) పనులను ప్రారంభించి సాగించుటకును (5) ఇతర విషయములందు పని చేయుట ఇధికారము లోకలు బోధపడక ప్రస్తుతముకంటె హెచ్చు అధికార మీయవలయు నని గౌ. పి. కేశరావుగారి కాక తీర్మానము నుపపాదించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—రాష్ట్రము స్వపరిపాలనాధికారి లోకలుబోధుల ఇధికారమొనగుట అత్యవసరము. విద్యార్థి విషయములందును, వైద్యవిషయములందును గూడ పూర్తిమైన అధికారము లోకలుబోధుల కుండవలయును. ఈ విషయమై దీని వెంట్రుకేమన కమిషనువారు తగు పూర్తిమైన యంగీకారమును తెలియజేసియున్నారు. ఈ తీర్మానముయొక్క అవశ్యకతను గురించి విస్తరించి ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేయుట అవసరము. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము సంగీకరించెదమని తలచెదను.

గౌ. ఆ. నూర్యనాయక పంతులుగారి రామోదించిరి.

గౌ. రాజగోపాలాచార్యగారు ప్రభుత్వము వారి పక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిట్లు చెప్పిరి:—లోకలు బోధుల ఇధికారమీయవలసినది లేనది వారు చెప్పవలయును. దీని వెంట్రుకేమన కమిషనువారు చెప్పిన తీర్మానముల సం గీరించుటకు వీలులేదు. అయినను ఈ విషయమై యాలోచించుటకు ఒక కమిటీ నేర్పరచి వారిని సంగతి సందర్భములు విచారించుచు వారి తీర్మానము లంగీకరింపబడును. తీర్మాన ముపసంహరించు కొనబడినది.

9-వ తీర్మానము.

అనంతపురం జిల్లారి మొదలైన జిల్లాలలో కంటచెరుకు ధర్మ హెచ్చున నన్నందువలన ప్రభుత్వమువారు కంటచెరుకు డిపోలను ఏర్పరచవలయునని గౌ. పి. కేశరావుగారి కాక తీర్మాన ముపపాదించుచు నిట్లు చెప్పిరి. ఉత్పాదనములలో ప్రభుత్వమువారు డిపోలను పెట్టి, దాని ధర్మను ఏర్పరచి ఆధరకు మించకండ అత్యులదని లోకలుబోధుల నుత్తరువుచేసిరి. ఆ ఏర్పాట్లనే యీ కంటచెరుకు విషయములో కూడ చేయవలయును. అటుపి పంచాయతీ కమిటీవారు ఈ విషయములో ఏమియు పనిచేసినట్లు కనబడదు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారి క్రద్ధ వహించవలయు నని కోరుచున్నాను.

గౌ. సహకారభట్టగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

ప్రభుత్వమువారి పక్షమున గౌ. కొదియగుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిట్లు చెప్పిరి. అటు పి కంటచెరుకు కమిటీ వారు కంటచెరుకు డిపోలను పెట్టవలయునని ఏర్పాటు చేసి

యుండలేదు. యుద్ధమువలన రాజధానియందలి యితర జిల్లా లలోవలె బడ్జెట్, అనంతపురము జిల్లాలలోగూడ కంటచెరుకు ధర్మ హెచ్చినది. గ్రామస్థులకు కంటచెరుకు విషయమై ఏమియు చచ్చలేదు. గ్రామములలో కావలసినంత కంటచెరుకు ఏర్పరచలేదు. పట్టణములలోనుండు కొద్దిమంది జనులు మాత్రము ఈ విషయమై చర్చించియుండును. కాబట్టి యీ తీర్మానము నంగీకరించుటకు వీలులేదు.

గౌ. రామయ్యగారిట్లు చెప్పిరి. గౌ. కొదియగుగారు కంటచెరుకు చాకగా నన్న ప్రదేశముల గురించి చెప్పివారు గాని ప్రియుగా అత్యుభయమున్న వోట్లను గురించి మాట్లాడలేదు. మామధురజిల్లాలో అనేక మైన అడవులుగలవు. ఉన్న నుగూడ కంటచెరుకు అపరిమితమైన ధర్మను అత్యుభయమున్నది. మలబారులో కంటచెరుకు టన్ను 6, 7 రూపాయలకు అత్యుభయమున్నదిని కొదియగుగారు చెప్పివారు. మధుర మొదలైన జిల్లాలలో 2 1/2 రూపాయల చొప్పున అత్యుభయముటకు కారణమేమి దీనికంతయు కారణము ప్రభుత్వమువారు అటుపి పంచాయతీలకు కల్పాత్తు నిచ్చియున్నారు. వారు తమ యిచ్చ వచ్చిన ధర్మను అత్యుభయన్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు అటుపి పంచాయతీలకు కల్పాత్తు యిచ్చకుండ తామే డిపోలు పెట్టి చాకగా అమ్మిక బాగుండునని నానుభిప్రాయము.

గౌ. రామచంద్రరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

గౌ. కేశరావుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, వెళ్ళుమంది జనులు కంటచెరుకు లేనందున యిట్లు పడుచున్నా రనియు, అట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వమువారు ధర్మను వెంకటండ్ నిర్ణయించవలయుననియు లేనితో డిపోలు పెట్టవలయుననియు యీ రెంటిలో దేనినైన నొకదానిని చేయునో గావచ్చును సంధించునని చెప్పిరి.

తీర్మానము వోటునకు చేయబడి అంగీకరింపబడలేదు. 9 వ తీర్మానము.

గవర్నరుగారు యిట్లు చెప్పిరి:—ప్రభుత్వమువారు ఎలి మెంటరీ పాఠశాలలను నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నములు సన్నచున్నార గావున తీర్మాన ముపపాదించుట ఇకపర ముండదని తలచెదను.

తీర్మాన ముపపాదించబడలేదు. 11, 12, 13, తీర్మానము లుపపాదించబడలేదు. 14, 15 తీర్మానములు.

ఈ రాజధానియందలి కొన్ని గ్రామములందలి కృతసాయదారుల ఆర్థికస్థితిని గురించి ఆలోచించుటకు ప్రభుత్వము వారి కాక కమిటీ నేర్పరచవలయునని నొక తీర్మాన ము పపాదించుచు ఏ ఎన్. కృష్ణారావుగారు చెప్పిరి:—ప్రభుత్వ మువారి కిదివరలో అనేక మైన మెమోరియల్సు పంపబడినవి. అయినను వాటిలో సుకృదానికైనను ప్రభుత్వము వారియ్య కొనక కృతసాయదారుల దురవస్థను గురించి ఆలోచించుట చేర్పాట్లుచేసివారు కాదు కారణము తెలియదు. ఈ విషయ మై యీ కాసనసభలో అనేక తీర్మానములు చర్చజరిగినను ప్రభుత్వమువారి కాక సర్వాయమును గూడ చర్చజరిపించకుండుట కడుకోవలసియును. కష్టను ప్రభువుగారు హిందూదేశము లో మొత్తముమీద మనకి 1-కి 30 రూపాయలు ఆదాయ ముండునని చెప్పెను. ఇటీవల చెన్నపురిలో నివసించుటకు భార్య భర్త లిరువురును సభము 70 రూపాయలను యుండవలయునని. డి. జి. ఎస్. లీవుగారు చెప్పియున్నారు. ఈ రెక్కల యుద్ధమునకు ప్రార్థము చేయబడినది. ఇప్పుడు యుద్ధమువలన కృతసాయగ్రామంతయు ప్రియమైనపును 40, 50 రూపాయలతో చెన్నపురిలో గాని, ఏ పట్టణమునకు దైనను నివసించుట దుర్లభము. వీడరై కులయొక్క దురవస్థలనుగురించి ఆలోచించుచు రెక్కలను లేరుగాని దేశభివృద్ధియంతయు వారి కృషిమీద నాధారపడియున్నది. అట్టిస్థితియందు వారి బాగోగులు మనము నాలోచించుచుండల మనదేశమునకై భంగము కలుగవచ్చును. కాబట్టి ఒక కమిటీ నేర్పరచి వారి విషయమై నాలోచించవలయు నని కోరుచున్నాను.

గౌ. బి. వెంకటపతిరాజుగారు తమ తీర్మానము నుప పాదించుచును, ఏ ఎన్ కృష్ణారావుగారి తీర్మానము నామోదించుచు యిట్లు చెప్పిరి:—చెల్వము ఫర్ష ప్రభువుగారుగూడ హిందూదేశమందలి కృతసాయదారులు తెలివిన వారనియు, కష్టపడి పనిచేయువారనియు, వారు అభివృద్ధిజెందుటకు లెగిన భగమును, విద్యయు కొరతగా నున్నదనియు చెప్పిరి. వారికి భగముదేశ బోధులకు కావలసినవనము నిట్లులేదనుటకు లెగినక అభివృద్ధి కావలసినది. ఈ విషయమున కష్టపడి

పనిచేయువారికిని, తెలివినవారికిని ధనమేల తొరతగా యుండవలయునో తెలియకున్నది. వారు మిక్కిలి బీదస్థితియందు న్నారు. వారిలో వెళ్ళుమంది ఒంటిపూటయే భోజనము చేయుచున్నారు. కాబట్టి వీరి దుర్భరస్థితిని బావుటకై ప్రభుత్వమువారు అధికారసభ్యులతోను, అసాధికార సభ్యులతోను ఒక కమిటీ నేర్పరచి వారి యాపద బాపెదమని కోరుచున్నాను. కావ్యగారు ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు గౌరవసభ్యులు కోరినట్లు కృతసాయదారులయొక్క ఆర్థిక స్థితిగతులను ఆలోచించెదమని చెప్పిరి.

గౌ. రామచంద్రరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి. అంటట సభ్యులు ఫలహారములకు లేదని.

సభ తిరిగి 3 గంటలకు సమావేశమగును.

సింధురాష్ట్రీయ సభ

ఈసభ మొన్న రాత్రి కరాచీలో సమావేశమయ్యెను. సింధురాష్ట్రీయ అన్ని డిశలనుండి సుమారు 500 ప్రతినిధులు సభకు బోయిరి. 28 తీర్మానములు చేయబడినవి. ప్రతికాశాసనమెట్లు పక్షపాతముతో నుపయోగింపబడుచున్నదియు తెలుపుచు ఆకాశసనమును వెంటనే రద్దుపరచవలయుననియు నొక తీర్మానము చేయబడెను. నిష్పాధితుల విడువవలసినదనియు లిలక్కుపాలగారలను పంజాబునండి బహిష్కరించుచు గావించిన యుత్తరువులను రద్దు చేయవలసినదనియు మరొకటి తీర్మానములు చేయబడినవి. రాబడి పన్ను వేము మాగముల కసమ్మతిని తెలుపుచును, కరాచీయందును, ఉత్తరసింధుదేశమునందును. రాధారిట్లొనగడకుండుట కసమ్మతి తెలుపుచును, పంటలు బాగుగ పండకుండునపుడు 1/6 వ వంతుకంటె నెక్కుడు పన్ను విధింపబడుటకుండునట్లు రాబట్టుల జేయగోరుచును, జమీందారుల కాలువల ఒడ్డులందుండు చెట్లకు జమీందారులే వాళ్ళుదారుల ని తెలుపుచును మరొకటి తీర్మానములు గావించబడినవి. కర్జుగుగారు నూచించిన సంస్కరణములు గుంటరి సంస్కరణములు గున్నవనియు, మోసకరములనియు, హైందవులంగీకరింపదగినవి గావనియు, అందుచే తాము దృఢముగ వాటిని తమ యసమ్మతి దెలిపి గర్హించుచున్నారనియు, ఆ సంస్కరణములను సింధురాష్ట్రీయనందుగాని హిందూదేశమునందు మరీ యేరాష్ట్రీయనందుగాని వినియోగింపవలదనియు తీర్మానించిరి. స్వపరిపాలనాతీర్మాన విారీతిని చేయబడెను.

“హిందూదేశమున బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును నెలకొల్పబడుననియు, అటుల నెలకొల్పుటలో ప్రతిపర్యాయము నెంతవరకు సంస్కరణములు చేయదగియున్నదియు నిశ్చయించునపుడు ప్రజలకు చాల అవకాశమును గలిగింపవలయుననియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య దొరతనమువారి తరపున చక్రవర్తిగారి హిందూదేశమంత్రి పార్లమెంటులో తెలిపిన ప్రకటనమునకు తమ పూర్ణామోదమును తెలుపుచు, హిందూదేశమున పరిపూర్ణబాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనమును సాధ్యమైనంతవరకు నింతకాలములో గా ప్రవేశ పెట్టవలయుననుచు పార్లమెంటుపట్టుమును చేయవలయునని ఈసభవారుగోరుచున్నారు. దేశీయులు కోరుసంస్కరణములలో మిక్కిలి తక్కువదియు నికను తగ్గింపరానిదియు నగు కాలగ్రెను సంస్కరణ ప్రజాభికయొక్క సంస్కరణములను వెంటనే మొదటి సోపానముగ ప్రవేశ పెట్టుచు పార్లమెంటు ఒక చట్టము చేయవలయుననియు నీ సభవారు కోరుచున్నారు.

రానున్న సంస్కరణములందు సింధుదేశమును గూర్చి చాలనేపు తర్కింపబడిన పిమ్మట నీక్రింది తీర్మానము చేయబడినది. “ప్రస్తుతపు పరిపాలనావిధానము ననుసరించి సింధుదేశపు కమిషను సభాయొక్క గవర్నరుగారి అధికారముల నన్నిటిని కొంచెము హెచ్చుతక్కువగా నుపయోగింప గలుగుచున్నాడు. మరియు కార్యనిర్వాహకసభవలన గలుగగల అటంకము తెల్వియు లేకుండగనే అతడు నిరంకుశాధికారముగ పాలింపగలుగుచున్నాడు. అట్టి పరిపాలనము దేశక్షేమమున కెంతేమియు భంగకరము. అందువలన నీసభవారు 1868 వ సంవత్సరపు 5 వ కాసనమును అందుతో సమాకమిషనుగారికి విశేషాధికారముల మొసగుచు చేయబడిన కాసనములను రద్దుపరచి సింధుదేశమున ప్రత్యక్షముగ బాంబాయి దొరతనముననే చేర్చవలసినదని దృఢముగ వాంఛించుచున్నారు.

కొండవీడునుండి దొర్లుట:—ఉత్తర హిందూస్థానమున దలి కర్మయంగు వాస్తవ్యులగు డాక్టరు డి.ఎస్.కాగారు గత గూడవారమున సింగం చేయట తోటనుండి కొండవీడునకు బోవుచుండెను. బావి గుర్రముకాలువారి బోడ్డుమీదనుండి డాక్టరుగారికిని కనమిషున గూడవారు కలిగియున్నా రి. కలిగియున్నా

చెన్నపురి శాసనసభ.

(0)
ప్రశ్నోత్తరములు

ఎ. నె. కృష్ణారావుగారు

72 ప్ర. (అ) కడప జిల్లాలో ఎత్తగుంట్ల గ్రామములో ఎత్తగుంట్లపై వేసే పన్నును గాడిదనమున నొక భూమియందు మాన వాస్తవమా?

(ఆ) ఈ భూమియందు వృక్షములు వేయించి విజ్ఞాపియ్య వచారాజ్ఞ పేరిట గ్రామమునకంటికి నుపయోగించు భూమిగా నేర్పజచిన సంగతి వాస్తవమా?

(ఇ) గ్రామదేవతల ఉత్సవములందును సంతకములు మునందును ఎత్తగుంట్ల గ్రామజనులను పయోగించుచుండెను మాట వాస్తవమా?

(ఈ) ఎత్తగుంట్ల గ్రామములు జిల్లా కలెక్టరును జమీన్దారును దీప్తి కలెక్టరును అర్జీలను దాఖలు చేసియు, ఇతరులకు స్వయముగా విన్నవించియు రాజీనమును గ్రామముల విడివిగ పెట్టరలెనని ప్రార్థించిన మాట వాస్తవమా?

(ఊ) జమీన్దారును దీప్తి కలెక్టరుగారు 4-11-11 వ తేదీ 1872 వ నెంబరు ఉత్తరువునందు రాజీనమును దెమ్ముకంపెనీవారికి తాత్కాలికముగా కవులుకిచ్చితి మని తెల్పిట వాస్తవమా?

(ఎ) 1917 నెంబరునందును ఎత్తగుంట్ల గ్రామవాసులు రాజీనమును గ్రామములకు వదలివేయవలయునని కలెక్టరును ప్రార్థించిరట వాస్తవమా?

(ఏ) వై ప్రార్థనకు ప్రభుత్వముగ జనవరి కడపటి వారమునందు ఉత్తరువు ఇచ్చియి ఈ భూమి గ్రామముల కిటుబడనేర దనియు, పతేసి నెంట్ల చొప్పున దానిని విభజించి, ఒక్కొక్క భాగమునకు తాత్కాలికముగ పట్టానిచ్చి అనుభవ హక్కును ప్రతి సంవత్సరమును వేలము వేయవలెనని శాసించెనట వాస్తవమా? ఈ విషయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు విచారించెదరా?

72 ఉ. ఈ విషయమును గూర్చిన వివరములేవియు ప్రభుత్వము వారికి దెలియరాలేదు. ఈ విషయమై పట్టుదల గలవారు రివిన్యూ బోర్డువారికి వ్రాసి కలెక్టరు ఉత్తరువును రద్దు చేయించవలెను. ఇది జరుగు సంతకము ప్రభుత్వమువారు జోక్యము చేసికొనజాలరు.

73 ప్ర. ఈ రాజధానిలో పేగు ఎచ్చటచ్చట గలవో దాని నివారణకామ వివరములు చేయబడినవో ప్రభుత్వము వారు తెల్పెదరా?

73 ఉ. 1917-18 సం. మునందు హిందూ దేశమునందు విశేష భాగమున పేగు ఎచ్చటచ్చట వున్నదని చెన్నపురియందును కొద్దిగ వ్యాపించినది. బల్లారి, కోయంబత్తూరు, నేలం, కర్నూలు అనంతపురం జిల్లాలలో పేగు అధికముగా వున్నది. మఱికి జిల్లాలయందును కేసు లనేకములు తెలియకచ్చినవి. ఇంతవఱకును పేగు మొగమెలుగని ఉత్తర సర్కారులందును గత సంవత్సరము పేగు వ్యాపించినది. పేగును నివారించుటకు పాటుములు పేగునిబంధనలయందును, స్టాండింగు ఆర్డరులయందును చెప్పబడినవి. పేగువ్యాపించిన చోట్ల టీకాల వేయించి, పిడితమైన పురభాగమును కదలివేసినచో పేగువ్యాపింపక నిలిచిపోవును. ఈవిధానము సక్రమముగ జరుగుటకు ప్రజలతోద్బాటు అవసరము. కాని ప్రభుత్వము వారు శాసనమాలమున ప్రజలను నిర్బంధింపజాలరు. కలెక్టరు, మండలాధ్యక్షులును వై రెండుపనులను నిర్వహించుకట్టు ప్రజలకు ప్రోత్సాహ మొసగెదరు. ఈ విషయమున ఇండ్లకు వదలివేయు జనులకు నివాస సౌకర్యముల గలుగజేయుటకు పాకలను నిర్మించుటకుగాను అవసర మగుసామును వ్యయపఱచుటకు కలెక్టరుల కనుజ్ఞయాయబడినది. గ్రామములందు పేగుమున్నగునవి ప్రవేశింపకుండ జేయుటకు వ్యాధిపీడితములగు ప్రదేశమునండి ఎక్స్‌రేగ్రామములనుండి ఎక్స్‌రేను రాకుండునట్లు కట్టుదిట్టము నేర్పజచుటకు గ్రామాధికారులకును, పంచాయితీలకును. పురపాలక సంఘాధికారులకును అధికార మొసగబడినది. బయటినుండి వచ్చిన ధాన్యపుటలను విడివిడిగా ఎండలో బాగుగా ఎండించిగాని ధాన్యము నుపయోగింపకుండునట్లు పురపాలక సంఘమువారు చూచునట్లు నిర్ణయింపబడినది.

75 ప్ర. యూనాని ఆయుర్వేద వైద్యములను పరిశీలించుటకు వ్యవస్థాని నియమించిరా?

75 ఉ. ఉద్యోగిని నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారింకను ప్రమాత్నించుచున్నాడు.

శ్రీ శోభచంద్రదేవుగారు

77 ప్ర. జయపుర సంస్థానము విశాఖపట్టణము జిల్లానుండి విడదీసి ప్రత్యేక జిల్లాగా నేర్పజచెదరా?

77 ఉ. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నార.

78 ప్ర. విశాఖపట్టణములో నిర్మింప దీర్ఘాంబుడిన ఇంజనీరింగు కళాశాల తెలుగువారికిని ఉధులకునుగూడ కనికరమునట్లు దానిని గంగాజిల్లాలో నొకముఖ్యపురమునందు ఏర్పాటుచేసెదరా?

79 ఉ. విశాఖపట్టణములో ఇంజనీరింగు పాఠశాల (కళాశాలకాదు) నిర్మింప నిశ్చయింపబడినది. విశాఖపట్టణమున ప్రత్యేక పాఠశ్రము బండుటకులనే అంగీకరింపబడెను. ఈ నిశ్చయమును మాన్పుటకువసరము కాన్పింపదు.

81 ప్ర. పల్నాటిమిడితాలూకాబోర్డు నిర్మింపకుండుటకు కారణములేమియో తెల్పెదరా?

81 ఉ. ప్రస్తుతము పల్నాటిమిడి చేర్చబడిన బోర్డుకు పల్నాటిమిడి భరించుట కష్టముగా నుండెనునుండవలనను, పల్నాటిమిడి తాలూకాబోర్డు నిర్మించినచో అధిక వ్యయము భరించవలసి వచ్చును గనుకను తాలూకాబోర్డు నిర్మింపజేతు.

84 ప్ర. బరంపురములో అడిమనలు మనసలూబోర్డును ఉరియాబోర్డుగా నేర్పజచెదరా?

84 ఉ. ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతము యోచింపదలచుకొనలేదు.

(0)
హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనము

మహాత్మ గాంధీగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—హిందీ సాహిత్య సమ్మేళన తీర్మానముల నాచరణలోనికి దెచ్చుటకు, మా రాయ బహమాదు విష్ణువర్ధన్ కుక్క, రాయ బహమాదు దాక్షర సర్జా ప్రసాదు, బాబు కమలాదేవి గుప్తా బాబు పునరుత్తమ దాసు తిందన, బాబు గారి కంకర ప్రసాదు, పండిత వేంకటేశ నారాయణ తేరిగాడ్డకు, నేనును నొక సంఘముగ నేర్పగల బడితిమి. హిందీ భాషను నేర్చుకొని, దానిని ఆంధ్ర, ద్రవిడ మండలములలో వ్యాపింప జేయుటకు ఆరుగురు ఆంధ్ర, ద్రవిడ యువకులు కావలసి యున్నాడు. మీరు అలహాబాదులో గాని, వారణాసియందు గాని యుండి యీ భాష సభ్యులంపజేయెను. మీ కగు భాషన క్షయములు ముగ్గురువారిని యీ సంఘమువారే భరింతురు. ఒక కత్తెనమా భాషను నేర్చుకొనిన పిమ్మట వారు వారివారిమండలములకు బంపబడి, యీ భాషను వ్యాప్తముజేయు వినియోగములగుదురు. అందులకు వారికి తగిన జీత మొసంగబడును. ఈసంఘమువారు మూడువత్సరములవరకును ఈపదవిని గ్యారంటీ చేయుదురు. మీ విశ్వాసముతో తమ విధిని నిర్వహించెద మని యొక కంట్రాక్టు వ్రాసియియ్యవలయును. మీ ఉద్యోగములు యావజ్జీవము నుండునని యీ సంఘమువారి అభిప్రాయము. జీతములు విరివిగ నొసంగబడును. హిందీభాషయే భారతదేశమున కేక భాషగ నుండవలయునను విషయమున మీరెల్లరును సమ్మేళనముతో నేకీభవించుచున్నారని నేను తలంచెదను. చెన్నరాష్ట్రమునందక్క భారతదేశమందంతటను హిందీభాష ప్రచారము గాంచినది చెప్పవచ్చును. ఆంగ్ల విద్యార్థికులు తమ సంభాషణమున వాంగ్లభాషనే యేక భాషగా వాడుక చేసి దేశముకు కొంత వత్తము కలుగజేసిరినా అభిప్రాయము. స్వరాజ్యావస్థానిక, జనసామాన్యమునకు నులభ గ్రామ్యులగు భాష యవసరము. ఈ భాష హిందీ యనుటకు సందియములేదు. చెన్న రాష్ట్రవాసులు దేశభక్తితో, స్వాధ్యక్షాగముతో, దూరదృష్టితో యోచించి, దేశసేవచేయు వారలకు హిందీభాష యావశ్యకమని గ్రహించుచు గాక! హిందీభాషను పాఠశాలలలో రెండవభాషగా నేర్పవలసిన విద్యార్థికులకు గోరుటకొక ప్రబలమగు ఆందోళనము దేశమున నధ్యపింపజలెను. చెన్న రాజధానిలో హిందీభాషను వ్యాపింపజేయు టల్లెవరగమని సమ్మేళనమువారికి దోచినది. ఆంధ్ర, తమిళమండలములలో నీ భాషను నేర్చుకొనదలచువారికిది యుచితముగ గణపబడును. ఇందులకు బ్రెయిరింగు కాగోరువారు నాచేర, హిందీసాహిత్య సమ్మేళనము, అలహాబాదు అని ఏద్రెలు మాసాంతము లోపున వ్రాయవలయును.

అసాధారణ నిర్బంధములు

క. యాజ్ఞీకుగారును, దాయాభాయి గారును మారగు తాలూకాలలోని త్రెంకా అను పట్టణానికి బోయిరి. మార్గ మధ్యమున వారు కెయిరాలో అగి గాంధీగారు నడియాడునట్లు మెసంగిన ఉపన్యాసము యొక్కయు, పిమ్మట నతనిచే గావించబడిన ప్రకటనము యొక్కయు అచ్చు ప్రతులను అచ్చటి ప్రజలకు పంచివెట్టిరి. పిమ్మట వీరు త్రెంకాకు బోయి సామంతులము 5-80 గంటలకు నొక సభను గావించిరి. పరిసరమున నున్న పల్లెల నేకముల నుండి జనులు సభకు విచ్చేసిరి. మేటి అను పల్లెటూరు నుండి వచ్చిన 20 మందిలో, యాజ్ఞీకుగారు ఆరగంటవరకు ఉపన్యాసింపక బూస్టుమే 9 గురు సత్యాగ్రహత్రయము నవలంబింప జపథముచేసి, సంతకముల చేసిరి. యాజ్ఞీకుగారి యపన్యాసము సభ్యుల నుత్సాహపరచుట గావించెను. అచ్చట నున్నవారిలో త్రెంకానుండి 6 గురులు (16 గురు ఇదివరకే సంతకముల జేసిరి.) అమలీతుండి 9 గురును, నాదాదునుండి 7 గురు సంతకముల జేసిరి.

సయాలనుండి కొన్ని ఫిర్యాదులువచ్చుటచే యాజ్ఞీకు, దహ్యాభాయిగారు లింబాపీకి బోయిరి. కొందరు పెద్దవను మ్యలలో వీరు లింబాపీకి 29 తేదీని బోయిపవన, ఆ గ్రామాధికారియు, తలారియు సత్యాగ్రహత్రయస్వీకరణము గావించి సంగీకరించి నందులకు ఉద్యోగముల నుండి తొలగింపబడిరి. అచ్చట సర్కిలు ఇక పెట్టరుగానన్న కేకలా'యి ద్వారకదాసుగారు 28 తేదీ నచ్చటికివచ్చి అచ్చట సాత్విక నిరోధులను నిర్బంధించెదమని బెడరించుటచే గాక, ముగ్గురు క్యవసాయిదారులను, తమ బాకీలను కట్టణము చెల్లించనిచో వారు మోకరించి పశువులవలె నిలుచుండవలెనని అజ్ఞాపించెను అందుల కిరువురు తిరస్కరించిరి. ఒకడుమాత్రము ఆరగంట వరకు ఎండల నట్లు నిలువబడియుండెను. ఈ నిర్బంధకార్యమును, తలారిని, గ్రామాధికారిని పదభ్రష్టునిచేయుటయు స్థితి గతులను మరింత పాడుచేసిన వుటకు, ఆపల్లెనుందు ఇక 9 గురు సత్యాగ్రహత్రయ మవలంబింప వాగ్దానముల గావించి రనుటయే ప్రత్యక్షతార్కాణము. ఇట్టి నిర్బంధ కార్యములు ప్రతి పల్లెయందును వ్యాపించుచు, రైతులను పన్నుల చెల్లింపకుండగ దృవనిశ్చయమానముల గావించుచున్నవి. మార్చి 29 తేదీని లింబాపీలో యాజ్ఞీకు గారు రహస్యనిందిరి. 50, 70 మీ. ములు గల భూస్వాములతో కలసి 16 గురు రైతులు సత్యాగ్రహత్రయకలంబనము సంగీకరించి, సంతకముల జేసిరి. చేనాడు, పేటూరు, మున్నగు పల్లెలు కూడ పన్నులను చెల్లింపలేదు. వారు కూడ సత్యాగ్రహ మవలంబింతురని లోయచున్నది. యాజ్ఞీకుగారు 29 తేదీ రాత్రి భాంధాలి జేరిరి. అచ్చట 7 గురు (9 గురు ఇదివరకే జేరిరి.) సత్యాగ్రహత్రయ మవలంబింప నిశ్చయించి, వాగ్దానముల గావించిరి—“బొంబాయి క్రాంతికులు.”

స్వమాత్యలు:— తెయ్యదీపములకు సమీపములో నొక గృహమును వివసించుచుండెను యొక బంగారుపనివాడు తన భుజునువారిని తన కుమారుని భార్యకు గృహమును విడచి నిన్నటిదినమున గోదంబాకమునకు యేరియో ఇయూ పనివాడ పోయెను. ఇంటినిధి యరుగువైని బంగారు పనిచేయుచుండెన పనివాండ్రలో నొకడు నుమారు 10½ గంటకు మిట్టెకై బోవునపుటికి గడియపెట్టబడిన నొక కలుపుపై నొక కాగితమునుచూచి దానిపైని వ్రాయబడిన దానిని చదివెను. దానిపై ఇట్లు వ్రాయబడియుండెను. “మాయువురకు జగద మేమియు కలుగలేదు. మాకెట్టి ఆ సౌఖ్యము గాని లేదు. మరణించవలెనని బుద్ధిపుట్టినది. ఉరిపోసికొని మరణించెదము” దీనిని చదివి పనివాడు క్రొందకుబోయి తోడి పనివాండ్రతో తెచ్చెను. వారు ఇరుగుపొరుగువారిని ప్రోగుపరచి గదికిలుపు తెరచిరి. ఇద్దఱు బాకీలను మరణించియుండిరి. పోలీసువారికి వార్త వుంపబడెను. వారు తనములను. తమ యాధీనున చేసికొని గోదంబాకమునకు వార్తజేసిరి. బంగారు పనివాడు కచ్చిచూచెను. పోలీసు విచారణయం జేమి జేరినదియు తెలియలేదు.

ఆంధ్రోద్యమము.
ముదటి యై దాండ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామిములు, వారి ఉితరులములు, సభా తీర్మానములుగలవు.
వల రూపు 1-8-0. పోస్టల్ టేటు
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7, రెంబుకెట్టిగిద్ది, మదరాసు.

ఆంధ్రపత్రిక

1918-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 4-వ తేది

గురువారము

మద్రాసు శాసననిర్మాణసభ.

మద్రాసు శాసననిర్మాణసభ నిన్నటిదినము సమావేశమైనది. మీదటిసభ ఉదకమండలము నందు గూడును. వేసంగిలో ప్రభుత్వము ఉదకమండలమునకు వెడలుట వ్యయకరమని ప్రజాభిప్రాయము. ఎన్నివత్సరములనుండియో నీవిషయమై ప్రజాప్రతినిధులు మొరలిడుచునే యున్నారు. శార్యము మాత్రము లేక బోయెను. గౌరవనీయులగు బి. వి. నరసింహయ్యగారు గొందును గూర్చి తీర్మానముకంటి బంపగ, ప్రభుత్వమువారిచేయుటకే నిరాకరించిరి. శాసననిర్మాణసభాకార్యక్రమము జూచిన, స్వకరిచాలనము ప్రసాదించబడువరకు, సభాసమావేశములు తాత్కాలికసభలుగ చిత్రము పురికొల్పుటకుదప్పు, వేరు విధముగ లాభమొనగూర్చజాలవని స్పష్టమగు చున్నది. ఈ సభల మూలమున విలువ యగు కాలమా వ్యర్థమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారికి వ్యయమాయధికమగుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధుల తమ తీర్మానములంగీకరింపజడ జేయుట కశక్తులే యున్నారు. ప్రజాప్రతినిధ్య మతిశయించువరకు, నీతిచక్కబడుట కష్టము. మింటో మార్గ సన్మరణములు నిజమగు ప్రజాప్రతినిధ్యమునకు మార్గమజూపలేదని, యీ సభలే కరితలములకము గావించుచున్నవి. గౌరవనీయులగు రామనాథపురపురాజగారిడిగిన ప్రశ్నకు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తర మీ సత్యము నికను దృఢపరచుచున్నది. 1909 వ సంవత్సరమునుండియు 924 తీర్మానములు శాసననిర్మాణసభ కంపబడెను. వాటిలో 715 తీర్మానములు ఆలోచనకు తేబడెను. 195 తీర్మానములు అపవాదించబడనేలేదు. అపవాదించిన వాటిలో 273 తీర్మానములు అపసంహరింపబడెను. 66 తీర్మానములను మాత్రము ప్రభుత్వమువారింగీకరించిరి. 100 కి 7 వ పరియినను తీర్మానము లంగీకరింపబడనపుడు, ప్రజాశయము లేకుల ఫలించునో నూహించుట సులభము. అడిగిన ప్రశ్నల కీ సభలో ప్రభుత్వసభ్యులిచ్చిన జవాబుల స్వభావమున గాని, ప్రజాప్రతినిధులు అపవాదించిన తీర్మానముల ఫలితమున గాని, వెనుకటికన్న మార్పు లేదు. నూతన దృక్పథమంతగ గాన్పించదు. ప్రభుత్వవిధానము మారిన గాని సభోపయోగము సువక్యముగాదు.

ఆహారపదార్థములు కల్తీ గాకుండుటకై, దివానుబహదూరు రాజగోపాలాచార్యులు గారిక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ తీర్మానమునకు ప్రజాప్రతినిధులు తమ యామోదము గనబజచిరి. ఈ శాసనోపయోగము ప్రస్తుత సమయమున నెక్కుడుగ గాన్పించును. రాజధాని యందు ప్లేగు మొదలగు నంటురోగములు విరివిగ వ్యాపించుచున్నవి. ఆహారపదార్థములం దపరిశుభ్రతచే, నీవ్యాధులు ప్రబల మగుటకు వీలున్నది. అందులో ముఖ్యముగ నేయి కల్తీ అగుటచే, వ్యాధులు ప్రబలుచుండుట సహజము. దొంతనమువారి తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుట

సమయానుకూలముగ నున్నది. ఈ శాసనమును అధికారులకు నిరంకుశాధికార మిచ్చుట సేంభావ్యము గాదని, గౌరవనీయ సభ్యులు సూచించిరి. వివరముల వివరించు సంఘములో ఆక్షేపణ కనకాశ మిచ్చు భాగములు దీసివేయబడు నని యూహింపుచున్నారు. వైద్యశాసనమును సవరించుటకు గౌరవనీయులగు ఆమంచెర్ల కృష్ణారావు గారిక చట్టమును ప్రతిపాదించిరి. వైద్యశాసన ప్రయోగము వాస్తవ కృష్ణస్వామయ్యగారి విషయములో నెలుల సంక్షోభము గలిగించెనో, ప్రాతచర్చితయే. అట్టి విషయస్థితులు తిరిగిసంభవించకుండ కాపాడుటయే, కృష్ణారావుగారి యుద్దేశము. ఆయుర్వేద వైద్యులతో పాశ్చాత్య విధానమునా రిలేతేరిన వైద్యులు గలసి పని చేయుచో, అది గొప్ప తప్పిదముక్రింద పరిణమించుచున్నది. కాని ప్రజలలో నికను నాయుర్వేద వైద్యము నందు గాని, ఆయుర్వేద వైద్యులందు గాని విశ్వాసము దగ్గలేదు. పాశ్చాత్య వైద్యము ప్రజాసామాన్యమున కందుబాటులో లేదు. కొన్ని వ్యాధులకు, పాశ్చాత్య వైద్య ప్రవీణులును, ఆయుర్వేద వైద్యులును జత నూడి పనిజేయవలసి వచ్చును. అట్టి సమయములం దెల్లను, పాశ్చాత్య వైద్యము సభ్యపించువారు నేరస్థులుగ జూడబడినచో, రోగులకు గాని వైద్యులకు గాని సహాయ కరముగ నుండదు. ఈ సందిగ్ధస్థితి తొలగించుటయే, గౌ. కృష్ణారావుగారి ముఖ్యోద్దేశము. ప్రభుత్వమువారి పక్షమున సర్ అలెగ్జాండరు కాన్స్టాబుల చట్టము నెదిరించుచు, నిట్టి వివాదాంశములను సంగ్రామసమయమున చచ్చించుట పాడి గాదనిరి. బీదల ప్రాణరక్షణముకొరకై దెచ్చిన యీ చట్టము గూడ వివాదాంశమైనచో, సంగ్రామసమయమున నో రెటుటకే వీలుండదు. మిగిలిన రాష్ట్రములలో సంగ్రామ మారంభమయిన పిమ్మటనే, వైద్యశాసనములు నెలకొల్పబడెను. సంగ్రామసమయమున వివాదమున కెడమిచ్చ నిర్బంధశాసనము అనేకము లగుటయోనికి వచ్చెను. ఇరిగేషను సెన్సు సవరణశాసనమును ప్రవేశ పెట్టుటకు ప్రయత్నములు గావించబడెను. వివాదమున కెడమిచ్చుచున్న కార్యములెన్నియో గావించబడుచుండ, సంగ్రామ కార్యముల క్షయధ్యంతరముల గలిగింప జాలని కృష్ణారావుగారి ప్రతిపాదనము వివాదాంశ మని కాన్స్టాబులగారు త్రోసివేయ నెంచుట విచిత్రముగ నున్నది. పెండ్లెండు ప్రభువు గారు నుడివినటుల, వివాదాంశము లెవ్వయో, తదితరము లెవ్వయో నిరూపించుటకు స్వాభిప్రాయమే ఆధారమగుచో కాన్స్టాబుల రిటరుల యభిప్రాయమునకు గూడ తగిన గౌరవమిచ్చుట భావ్యము. ఎటులైన నేమి, కృష్ణారావుగారి తీర్మానము నిరాకరింపబడెను.

సబు మేజిస్ట్రేటులను సరాసరిగ న్యాయవాదల నుండి గాని యితరులలో నస్థులగు వారి నుండి గాని దీసికొనవలె నని గౌ. రామయ్యగారు పాదించిరి. ఈ తీర్మానము చాల ముఖ్యమయినది. ప్రస్తుతమున, సబు మేజిస్ట్రేటులు గుమాస్తాపదవులనుండి వైకవచ్చుచున్నారు. వీరి యుద్యోగములో కేటెంచుదరికే, వయస్సు ముదిరి, శక్తి యడుగుచున్నది. వీరికి గల న్యాయశాస్త్ర పరిజ్ఞాన మతిస్వల్పము. ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యాయవాదుల హేతువాదము వీరి కగమ్య గోచర మగుచున్నది. తీర్పులలో వీరు గనబడదు హేత్వాభాసములు మోగు. ధనాక్షణ్యమును వీరికి రించుట కష్టము. కాని కాన్స్టాబుల మాత్రము ప్రస్తుతోద్యోగులే చాల సమర్థతతో పనుల నిర్వ

ర్తించెదరని ప్రసంగించిరి. అధికారవర్త పరిపాలనమునకు, న్యాయవాదులకన్న, ప్రస్తుతోద్యోగులే యనుకూలించెద రనుటకు సందియము లేదు. తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. వైద్యశాలల పయి స్థానిక సంఘముల కధికార మొనగవలయునని గౌ. రామయ్యగారు రుపపాదించిరి. ఇతరవరకును మ్యునిసిపలువారి అధికారము నామ మాత్రముగ నుండి, వైద్యశాలల కేక ముందు ధన మొనగనది ప్రభుత్వమువారి గు నపుడు, స్థానిక సంఘాధికారము నేల విస్తరింపవలెనని కాన్స్టాబుల ప్రశ్నించిరి. స్థానికస్వపరిపాలనమున మున్ముందు సత్వరాభివృద్ధియుండు నని దలచుచున్న సమయమున, కాన్స్టాబుల జవాబు ఆశాభంగము గలిగించు ననుటకు సందియము లేదు. సామాజ్యప్రభుత్వము వారు 500 లక్షల గ్రాంటును రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారికి విద్యకొర కొనగిరి. ఈ మొత్తమును సవ్యముగ వ్యయపెట్టుట కొక సంఘము నేర్పరుప వలయునని, రామయ్యగారు గోరిరి గాని, ప్రయోజనము లేదయ్యెను. ఆహార పదార్థముల ధరలు విపరీతముగ పెరుగు చున్నవి. బీద జనులస్థితి రానురాను దుర్భర మగు చున్నది. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ధరల నిర్ణయము కొరకొక యుద్యోగిని నేర్పాటు జేసిరి. అట్టి యేర్పాటు నే జెన్నరాజధాని యందును గావించవలయునని, గౌ. శివరావుగారు గోరిరి. ప్రస్తుత స్థితియే కొంతకాలము కొనసాగునేని, బల్లారి ప్రాంతములందు బందిపోటులు, లూటీలు, అల్లరులు జరుగునని శివరావుగారు వాదించిరి. గౌరవనీయులగు కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావు గారును, రామచంద్రరావు గారును శివరావుగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. కాని కాన్స్టాబుల బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి చర్య ఎంతవరకు లాభకరమో జెప్ప వీలులేదనియు, భాగ్యవంతులు వివాహ సమయములందు వ్యయమును తగ్గించిన, కొంతవరకు లాభించుననియు నుడివీ. కరవు బాధచేకష్టపడుచున్న వారికి, కాన్స్టాబుల సూచన తట్టి ఉపశమనము నొసగజాలవు. భాగ్యవంతులు వివాహ వ్యయములు తగ్గించువరకును బీదలిటుల బాధపడుచుండవలయునే గాబోలు! ధనికు లమితవ్యయము గావించకుండ, కాన్స్టాబులైచర్య దీసికొందురో దెలుపలేదు. ప్రభుత్వమువారు దుడక మండలమునకు వెడలుట మాననపుడు, ధనికులు మాత్రము తమ భోగములను మానెదరా? గౌ. శివరావుగారు కాన్స్టాబుల సూచన సానుభూతికి కృతజ్ఞతావందనము లర్పించి, తీర్మానమును ప్రోటుకు పెట్టమని గోరక విడచిరి. ప్రజాసామాన్యము శివరావుగారి చర్యకన్న గ్రహింపలేదు. శాసననిర్మాణ సభ తీర్మాన ఫలితము కొరకై గంపెడాశతో నున్న ప్రజలకు నిరాశమాత్ర మధికముగ గలుగును.

ప్రశ్నలు: జవాబులు

శాసననిర్మాణసభలో సభ్యులకుగ ప్రశ్నలు అందు కియ్యబడు జవాబులు తీర్మానముల పగిడినే ఉన్నవి. విద్యార్థుక్తిని సృజించుటకు నీతి శక్తి నుపయోగించుట సాధ్యమేమో కనుగొనవలయునని, ఉదకమండలములో జరిగిన పరిశ్రామిక సభలో సూచించబడినది. ఆ సభ 1908 వ సంవత్సరమున జరిగినది. రామచంద్రరావుగారు, ఫలిత మే వైనదని ప్రశ్నింపగ నికను విచారింపబడుచు నే యున్నదనియు, యీ విషయమును విచారించుటకు ప్రత్యేకోద్యోగిని నియమించుట అపసరము గాదనియు, ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చిరి. 10 వత్సరములలో విద్యార్థుక్తిని సృజిం

చుట సాధ్యమో గాదో తెలిసికొనుటకు కాలము చాలక బోయినచో, యొక నెల వ్యవధి గావల యునో దోచుకున్నది. వయోగరా జలపాతము నెటుల వినియోగించుట సాధ్యమోయని 1891 వ సంవత్సరమున విచారణసంఘ మేర్పరుప బడెను. 1892 వ సంవత్సరమున పనులు ప్రారంభ మయ్యెను. 1896 వ సంవత్సరమున విద్యుచ్ఛక్తి చుట్టుప్రక్కల నంతటకును బంపబడెను. ఇటులనే, మైసూరు సంస్థానమున, కోలారు గనుల కతిత్వరిత ముగ విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయ గావింపబడెను. కాని మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి పరిశోధన లింకను ముగియలేదు. కాకినాడలో మెకానికల్ ఇంజనీ రింగు పాఠశాలను నెలకొల్పుటకు కొన్ని యిబ్బం దులు తటస్థించుటచే పని ప్రారంభము గా లేదని, ప్రభుత్వమువారు నెలవిచ్చిరి. త్వరలో నీ పాఠశా లను ప్రారంభించుట భావ్యమని నూచింపుచున్నా రము. గ్రంథాలయములకు స్థానికసంఘము లెంత గ్రాంటు నిచ్చినది ప్రభుత్వమువారికి తెలియలేదు. కాని నెలకు 10 రూప్యముల చొప్పున కృష్ణా జిల్లాబోర్డువారు అంగలూరు బాలసరస్వతి గ్రంథా లయమున కొసగుటకును, బెజవాడ మ్యునిసిపలు కౌన్సిలువారు 1916-17 వ సంవత్సరమున 60 రూప్యములను, 1917-18 వ సంవత్సరమున 100 రూప్యములను, బెజవాడ రామమోహన సంఘ మున కిచ్చుటకును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. ఆంధ్రదేశమందలి గ్రంథాలయముల కాయాస్థానిక సంఘముల వారు తగు ప్రోత్సాహ మొసంగ గోరుచున్నారు. 8 వ ఫిబ్రవరీ తేదీ హిందూ పత్రికలో జిల్లా కలెక్టరుగారి వింత యత్నమును చూచితరా, అందలి సంగతులు నిజమయినచో దానిని తీసివైచుటకు కలెక్టరుగారిని కోరెదరా యని గౌ. రంగాచార్యులగారి డి.డి. ఆవిషయమై తమ కృష్టి సమాచారము తెలియదనియు, జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారికిపుట్టిఉత్తరువు పంపమనియు, ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు విషయమై నెడుకు విచారింప గూడదో దోచ కున్నది. కడపజిల్లాలో యర్రగుంట్ల గ్రామమున రాణీవన మని ప్రజల యుపయోగాగ్గమై నిర్మింప బడగ, దానిని ప్రజలసమ్మతి నైకొన కుండగనే డైముకంపెనీ కిచ్చిన మాట సత్యమేనాయని గౌ. ఎ. యచ్. కృష్ణారావుగారు ప్రశ్నించిరి. తమ కా విషయమై తెలియదనియు, ప్రజలు రివిన్యూ బోర్డు వారితో విన్నవించి కొనవచ్చుననియు, ప్రభుత్వము వారు జవాబిచ్చిరి. ప్రజావిషయమై గ్రామాధికారు లకును, మ్యునిసిపలు సంఘాధ్యక్షులకును, ప్రభుత్వ మువారు రుత్తువుల నంపిరి. ప్లేగువ్యాపించిన భాగ మునుండి వచ్చువారలు వస్త్రములను దుర్వాయు రహితముగ గావించకబోయినను, ప్లేగుభాగము నుండి వచ్చేడి భాగ్యములను ఎండలో కొంత కాల ముంచక బోయినను, గ్రామముల లోనికి రానియకూడ దని ప్రభుత్వమువారు రుత్తువుల బంపిరి. ఈ యుత్తరువులను నమలులో బెట్టుట లాభకరమనుట కేమాత్రము సందియము లేదు. జయపూరు మన్యమును విశాఖపట్టణము నుండి విడదీసి ప్రత్యేకముగ ఉత్తేశమండలముగ జేసెదరా యని, గౌ. శ్రీశోభచంద్రసింగు దేవుగారి డి.డి. ఈ విషయ మాలోచనలో నున్నదని ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చిరి. జయపూరు మన్యమున తెగువారి లభికసంఖ్యాకులు గల రని తెలియుచున్నది. అట్టిస్థితిలో, అందలి ప్రజలను విచారింపక, ప్రభుత్వమువారు రాలోచిం చుట భావ్యముగ లేదు. ఇటీవలప్రజలలో నలజడికి కారణ మగును. ప్రభుత్వమువారు విచారణ సంఘము నేర్పరుచుట భావ్యము. తొందరపడి

కార్యమునకు బూనుటచే, చిక్కు లనేకము లుడ యింపవచ్చును. తుత్తుకుడి నలువడిమైశ్రమారము నందుండు కుల శేఖరపట్టణమున జర్మను లొకరు సముద్రప్రాంత ప్రదేశము గొనుటయు, ఆ ప్రదేశ మునకు మహమ్మదీయ వర్తకులు దరఖాస్తు పెట్టగ నిరాకరింపబడుటయు నిజమేనా యనియు, ఈ జర్మనుడు త్రాముబండిని పశువుల నిజమేనా యనియు, వీరి నెడుకు నిర్బంధమునం దుంచలే దనియు, శివరావుగారు ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వము వారు తమ కీ విషయమై తెలియదనియు, ఆ జర్మ నుని పేరు తెలిపి తాము తెలిపిన విషయములకు కారవనీయ సభ్యులు బాధ్యత వహించిన గాని యీ విషయమై విచారింప మనియు జవాబిచ్చిరి. కారవనీయ సభ్యులు ఎదుటనున్న అసాయమును జూపినపుడు విచారింపి కనుగొనక, వారు బాధ్యత వహింపవలయు నని గోరుట జూడ, నాశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. నిజమారని, దేశరక్షకశాసన ప్రయోగము వెంటనే నెడుకు గావించగూడదో? మద్రాసు హైకోర్టుకు 850 X జముల దూరములో మండుకొట్టు గట్టన మాట నిజమే గాని, తగిన రక్షణ ముడుటచే, దానిని తీసివేయుట కవసర ములేదని, ప్రభుత్వమువారు రనిరి. గౌ. ఆమోచర్ల కృష్ణారావుగారు పంచాయతుల సంఖ్యను దెలుప వలయునని గోరిన ప్రశ్నకు, ప్రభుత్వమువారు వివరముల నిచ్చిరి. వాటినికరించిన ఆంధ్రదేశము నందలి పంచాయతుల సంఖ్య చాల దక్కువగ గాన్పించుచున్నది. ప్లేగుదగిలిన మండలములోని సంఖ్య జూచిన, అనంతపురములో 6055 మందికి తక్కుగ 4455 మంది మృతి జెందిరి. బళ్లారిలో 21,872 మందికిని 16,943 మంది మృతి జెందిరి. కర్నూలులో 2283 మందికిని 1859 మృత్యువార బడిరి. విశాఖపట్టణమున 484 మందికిని 416 గురు ను, కృష్ణాలో 10 మందికి 7 గురును గుంటూరులో 9 మందికి 9 మియు, కడపలో 153 మందికిని 111 గురును, చిత్తూరులో 67 గురుకిని 29 మందియు, చనిపోయిరి. ప్లేగుజ్వర మాంధ్రదేశమును చిందర వందర గావించు చున్నది.

రేపటి సభ.

ప్రభుత్వమువారు ఉదకమండలమునకు వెడలుటగూర్చి దృఢమగు ససమ్మతి దెలుపుటకై శారీ విలాసమందు బహిరంగసభ జరుగును. ఈ విష యము చాలముఖ్య మనుటకు సందియము లేదు. కాని అసమ్మతి సభలవలన లాభముండునా యని శంకించుచున్నారము. స్వకరిపాలనమే తెంచినపుడే యిట్టి సంస్కరణములు సాధ్యమగును. ఆదర్శము నుండి దృష్టి మరలించి యిట్టి స్వల్పసంస్కరణము లపై శక్తిని వెదజల్లుట లాభకరమని యెంచబా లము. మహాజనసభలోగాని, కాంగ్రెసుసంఘము నందుగాని, యీవిషయమై మామూలు తీర్మా నము జేసి కుంపిన జాలదా?

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

ఈ సభ మే నెలలో 11, 12 వ తేదీలందు మధురలో జరుగునని ప్రకటింపబడినది. సాహిత్య పరిషత్తునకు నలన కలుగవలసినంత ప్రయోజనము కలుగుట లేదను నభిప్రాయము దేశములో వ్యా పించియున్నది. ఈ వత్సరపుసభ జయప్రదముగ జరుగునాక యని కోరుచున్నారము.

సెకండరీ పాఠశాలలు:— ఈ సంవత్సరము సెకం డరీ పాఠశాలల నిర్మించుటకొరకు ఈక్రింది పథసాలకసంఘ ములకు ఈక్రింద పేర్కొనబడిన విధమున ప్రభుత్వము వారు సొమ్ము క్లాంక్షనుజేసిరి:— బళ్లారి 50 వేలు, శ్రీశైలము 10 వేలు, కర్నూరు 15 వేలు, ఆదోని 15 వేలు.

స్థానిక చార్తరులు

—(0)—

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు:— ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు కోత్సరము మధురగూడెమున మే నెల 11, 12 తేదీ లందు జరుపబడును.

చెన్నపురిలో మరణసంఖ్య:— గత పది సం వత్సరముల మరణసంఖ్యకంటె ఈ సంవత్సరము మరణసంఖ్య చెన్నపురిలో నధికమైనది.

చెన్నపురి కార్పొరేషను సభ:— కార్పొరే షనుసభ ఈ నెల 10 వ తేదీ సాయంత్రము 5-15 గం.కు రిపెం మందిగమునందు జరుపబడును. గతమార్చి 19 వ తేదీనభలా చర్చకొరకు నిలిపి యుంచబడిన విషయములు వర్ణింపబడును.

పోర్టు ట్రేడ్ లు:— పోర్టు ట్రేడ్ కు సంబంధపడిన టపాలు ఈ నెల 6 వ తేదీ యందుము 9-30 గం.కు జనరలు పోస్టాఫీసులో అంగీకరింపబడును. రిజిస్టర్డు ఈత్తరములను బం గును ఉదయము 9 గం. వఱకు అంగీకరింప బడును.

చెన్నపురిలో గురిసిన వృత్తుకొలత:— గతజనీ వరి నెల 1 వ తేదీ మొదలు నేటివఱకు చెన్నపురిలో 1025 అంగుళములవాన కురిసిది. 156 అంగుళములు వృష్టు ఇంకా కురిచువలసి యున్నది.

దేశీయవిద్యావారము:— ఈ నెల 2 వ తేదీ యాదివార మదమున దేశీయవిద్యా సహాయము వీధుల నుండ దిరిగి ఇంటింటికి చందాలు జరుచేయుటయందు కుతూ హులగు వివిధ భజనలవారు తమ నామములను సల్లా గురు స్వామి సెట్టియ్యగారికి నెలికపంచి కలయు భోగిల్లాలను కనుగొనవలయును.

దేశీయ విద్యావారము:— బాబ్టిపురములో గాపుర ములన్న వారిలో దేశీయవిద్యావారములో నింటింటికి దిరిగి చందాలు జరుచేయుటకు, ఇంకా కది తరవణులు చేయుట కను ఈత్సాహము కలవానతక్షణమే సల్లా గురుస్వామిసెట్టి య్యగారికి వ్రాసి తమపేర్లను చాలంటియనల బాబితాలో నమోదుచేయించు కొనవలయును.

శిరువల్లి క్లీణిల్ ను దాన సమాజము:— క్లీణి శిశులగు ప్రాశ్నెనరు ఎం. రంగాచార్యులగారి వద్దంతి దిన గౌరవాధ్యము గతనెల 20 తేదీ 50 మందిబీదలకును, పింజల సెట్టిగారు 50 మందిబీదలకును, శివచలమొదలియారగారు 50 మందిబీదలకును, మైలాపూరువాస్తవ్యులగు బి. నానుభంత రావుగారు 200 మంది బీదలకును వైసమాజమువారి యాజ మాన్యముక్రింద అన్న దానమొసగబడెను.

కాలమాసము:— 1 ఏప్రిల్, మే నెలలలో కాకినాడకు చుట్టుప్రక్క ప్రదేశములలో దులూరములతో గూడిన గాలివానలు అపుడపుడు రాగలవు. వర్షము ప్రస్తుతమాచనలనుబట్టి అంత యెక్కువగా నుండునట్లు గనబడుటలేదు. 2 ఎండకాలము దక్షిణ హిందూదేశమునందు బహుభాగుగ నుండగలదు. మే నెలలో గాడ్జులు మెండుగా నుండగలవు. 3 బంగాళా భాతములో ఈ వై నెలలయందు నొక గాలివాన తప్పక బయలుదేరును. 4 ఈ గాలివాన దక్షిణ ఇండియా మీదికి వచ్చుటకు ఎక్కువ పేతువులు గాన్పించుచున్నవి. 5 చలబారు, మైసూరు, బొంబాయి రాజధాని, హైదరాబాదు రాజ్యముల యందు గర్జనలతోగూడిన వానలు తరుమగ సంభవించు చుండును. కొన్నిచోట్లకు మంచినీళ్లు ములు రాగలవు.

విద్యాదానసభ:— తల్లంపేట శ్రీ బహుత్తమ విద్యాదాన సభివారి పక్షమున ఈ క్రింది యుత్సరములు 1917 గం. ఏప్రిల్ నెల 2-వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరుగును ఉదయము 9-30 గంటలకు తల్లంపేట పాఠశాల శిశుసాధన దివాన్ బహుగూరు కలవల, రామానుజము శ్రేష్టిగారు సామంతము 2 గంటలకు ఆరవ వార్షికోత్సవ యు, బహుమన ప్రసాదము. అగ్నిత్యం న్యాయమాధి సమావేశ అభ్యుదయము.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైటరు ఏ. జి. సి.)

అవస్కాందనము జర్జను నిరోధింపబడుట.

మిత్రమండలి వారు సోమువంక ముందున కేగుట

జర్జనుల విమాన యుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— బ్రిటిషు ప్రకటనము.— సెక్రెటరీ జనరలు సంగు జర్జను స్థలమును మేము బట్టుకొంటిమి.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— లండను ప్రకటనము.— బ్రిటిషు రంగమంకిట నీదినమెల్ల నెమ్మదిగ నుండెను. పరామర్శమునైన నంత తీవ్రమున పోరాటము జరుగలేదు.

బ్రిటిషు వైమానిక ప్రచలనము.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— బ్రిటిషు వైమానిక ప్రకటనము.— పరామర్శముల మీదకు, మరొకటి లక్ష్యములను క్రిందినుండిపోవు మా వైమానికులు 17 టన్నుల బొంబులను జేసిరి. వేలకొలది బొంబులను జేసిరి. ఇద్దరేసి వైమానికులుండు శత్రువిమానములు విశేషముగ బయలుపెట్టి మన రంగమునందలి దక్షిణ భాగములలో ననేక ప్రదేశములందు మర డింకుల నుపయోగించినవి. మనవారు 16 విమానములను నేల గూల్చిరి. మన పరామర్శయు ఇంకొక విమానమును మనపంక్తి లంద నూలనేసెను. మనవిమానములు 8 కన్నించుచున్నవి. కేం బ్రాయి వద్దనున్న రెయిల్వేస్టేషను మీదకు, డోయూయి కా గ్నెయిమునకు, డోయూయికి దక్షిణతటము నందుండు రెయిల్వేస్టేషనును, వైనికగృహములమీదకు, సంభాగముల గొనసోవు బండ్లమీదను బొంబులను జేసిరి. అన్నియు మరలినవి.

శ్రీవత్సగు ద్వంద్వ యుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— పరామర్శ ప్రకటనము:— లాన్సింగ్ మంటుడిడ ములను ధ్వంసం చేయు తీవ్రముగ ఫిరంగి ద్వంద్వ యుద్ధము జరిగెను. కాంటింగ్ కి సూర్యులందుండు శత్రు కేంద్రీకృత దళములను మన ఫిరంగి దళములు తరిమి జేసినది.

బ్రిటిషు శౌర్య వివరములు.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— మొదటి పర్యామము జర్జను లాక్రొసించినపుడు వారి నతి ధైర్యముతో నెదుర్కొనుట యందు ఆంగ్ల, విరిషు, స్కాట్టిషు దళములు చూపిన శౌర్య మును గూర్చి విశేషములు చెప్పవలయును. శరీరమును జలజ రింప జేయుచున్నది. అలప్తరు నైనికుల కుడిభాగమును శత్రువులు ధేదించిరి. అయినను వారు నిరంతర ధైర్యముతో 30 మైళ్ళ రంగమున నైదుదినములవరకు ఘోరముగ పోరు సలిపిరి. వారి యెడమ పార్శ్వమున బ్రిటిషుదళము లుండెను. ఆంగ్ల మాం ఛెప్టరు నైనికులు, స్కాట్టువుల్లి కురు నైనికులు, బెన్జుఫర్డు నైనికులు, యార్కుషైరు నైనికులు విశేషముగ గలరు. తమృత శత్రువు లతికఠినముగ వెనుకకు తరుముచుండినను దృఢముగ నిలచిరి. అందు ముఖ్యమైనది సెంటు క్వెంటినునను పర్వతమున 16-వ మాంఛెప్టరుదళమువారు గావించిన యుద్ధము. ఆ ప్రదేశమునకు మాంఛెప్టరుకందక మనిషేను. సంవత్సరముక్రిందట మాంఛెప్టరు నైనికులు దానిజయించుటవలన దానికి పేరుకలిగెను. జర్జనులూక లభిమితముగ మీదబడుచుండినపుడు మాంఛెప్టరు నైనికులు వారిని గంభీరముగ నిలువరించిరి. ఆ సమయముననే వారు ప్రధానకవితమువారితో సమయము నుత్తరత్రుత్వ కరముల నడపుచుండిరి. మాంఛెప్టరు లాప్రదేశమును చివరవరకు గా పాడిదరని అదృశ్యాపతిపలికెను. తదనంతరము తనదళమునందలి నైనికులందఱిని తనకుగూడ దెబ్బలు తగిలిననని అతడు తెలియబరచెను. ప్రతిగంటకును సందేశములు వచ్చుచుండెను. కాని అధైర్యవాక్య మొక్కటియులేదు. విదవ నిశ్చయముగ నుండుటనుబట్టి కందకము శత్రువుచేయ జిక్కినని నూచింప బడుచున్నది. స్కాట్టువులవియ్యపు దళ మొకటి తిరోగమనపు టుత్తరపీఠమునందనున కొన్ని గంటలవరకు వెనుకనలచి పిచ్చుట మొక్కమాత్రమ జర్జనుదళములదాక జర్జను పంక్తిలపీఠపు కొని ఆకలకుపోయెను. వారిని వెనుకకు మరలనుత్తరపీఠములదెను

కాని సందేశకమము దారిలో చంపబడుటచే వారికా వాస్తవ తెలియకుండెను. అట్లు ముందున కేగుటలో జర్జను బండ్లసమూచయము నెదిరించి బండ్ల నడపువారల నేలగూల్చి బండ్లను పట్టుకొనిరి. ఇంక ఆలప్తరు నైనికుల విషయము. ఒకమాత్రం రెండువందల జర్జను నైనికులు కాఖాప్రధాన కిఖర ముచెంత జేరిరి. అయిన నచటి ఉద్యోగీయులును నైనికులు మొక్కమాత్రమ శత్రువుల నెదిరించి వారిని తరిమివైచిరి. ఇందు ప్రశంసనీయులగు విషయ మొకటిగలదు. శత్రువుల నిట్టి క్రోధరాక్రమమున దఱిమిన నైన్యమునందు ఉద్యోగీయులును, గుమాస్తాలును, సేవకులును, సిగ్గురులును మాత్రమే యుండిరి. వారి కెప్పటి కప్పుడు తుపాకు లీయబడెను. నైనికులు వచ్చు వరకును వారచట నట్లునే యుండిరి. ఈనైనికులు విశ్రాంతిని బొందుచుండ అస్త్రేలియును, న్యూజీలండు దళము లొక్కమాత్రమ క్రొత్తగ పట్టుదలతో రంగమున ప్రవేశించిరి. వారిదీవరకే శత్రుల కపారనష్టమును గలిగించిరి. అందు మిక్కిలి విజయ వంతమగునది న్యూజీలండురుల హెయ్యుక్సెయిమీద గావించిన దాడి. ఆ సమయమున వా రేదునిమిషములలో శత్రువులను రోడ్డునుండి వేయగజములవరకును తరిమిజేసిరి. 200 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. 110 మరఫిరంగులను బట్టుకొనిరి. ఇందునుబట్టి జర్జనులంత యవరిమితముగ మరఫిరంగుల నుపయోగించుచున్నదియు తెలియగలదు.

జర్జను అవస్కాందనము, మార్పు.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— తురోగమనగతి తగ్గుననితలంప కలయునని జర్జను ప్రతికూలవాదా చాతలనుబట్టియు, ఎమి యున్ననకు దక్షిణమున దీవనర్, లాన్సింగ్ల సమీపమునందుండు తమ ముఖ్యప్రదేశములందు తమంతటతామే శత్రువుకొనుచు న్నారని తెలియు వార్తలబట్టియు, జర్జను అవస్కాందన మంతయు పూర్తిగ మారినట్లుల గన్పించుచున్నది. అచట తన్నెదిరించు దళములకు తానిదినరకు చెప్పినట్లుల శత్రునోడించి యుండిన, దువ్యతులకు దువాజీనుండి తరిమిజేసి నప్పటికలె తురోగమనగతి చాల మందముగ నుండియుండెడిది. ఒకవారము రోజులక్రిందట మన దళముల ధేదించుకొని లోనికి రావలయుననియే నతడు మూట్టాడుచుండెను; కాని ఆక్రమికప్రదేశముల కందకముల త్రవ్వకలయునని తా నుద్దేశించెడు.

ప్రస్తుతస్థితి విమర్శనము

లండను, ఏప్రిల్ 2:— పరామర్శములతోనున్న బ్రిటిషు విశేషియిట్లుతలంపుచున్నాడు.— జర్జను సోమయ్యుద్ధముల ననుసరించి యుద్ధమభివృద్ధి కెంచును. ఏ పక్షమువారును పూర్తిగ మూలబలముల నుపయోగించి యుండలేదు. తమ ప్రయత్నముల మహాధృక్కుముగ సాగించుటకు శత్రువుల కింకను దళములన్నవి. సాధికారప్రదేశమునుండి “డెయిలీ టెనిగ్రాఫు” నకు లభించిన ప్రస్తుతస్థితి విమర్శనమున నిట్లుదహరింపబడెను. శత్రువు 90 పటాలములను అసగా దన నైనికులలో సగము మందినిపర్చుచురంగమున కంబియున్నాడు. ఇన్ని పటాలములనిట కంపురిమిత్తరుతకు అక్రామ ఉత్తరపక్షముల మధ్యనుండి 23 పటాలములను, ఓయిటి స్క్విట్టరులండుల మధ్యనుండి 80దళములను పర్చుచురంగమునకు గొనవచ్చెను. అందువలన మరియొక చోట వారసన్నుండన మొనరింతురని ఉద్దేశించుటకు ఆధారము తక్కువయ్యెను. జర్జను లిదివర కెన్నడును జేయనిరీతిని వారి సర్వసేనాని ఇత్తుడెక్కుడు నైనికుల గోల్పోయినందులకు మన్నావనను గోరుచుండుటను జూడ వారెంతయుపరిమితముగ నైనికుల గోల్పోవుచున్నదియు విదితము కాగలదు. జనరలు డివాటీరు గారు ఈభాగము మనవద్ద నన్ని తుపాకుల నైకొనినను తనవద్ద 600 ల తుపాకులున్నది అతడు చెప్ప ప్రకల్పవాక్యములు నిజము కానేరవు.

ఇండియా సేనాని ప్రశంస.

లండను ఏప్రిల్ 2:— మార్షలు హేగుగారి సేన పరామర్శమున మహాధృక్ కార్యముల నొనరించుటను గూర్చి ప్రశంసించుచు సర్ చార్లసు మన్రోగారు హేగుగారికి తింతి సంపి భారతయోధుల సామర్థ్యానికి చాల సంతసించితిమని హేగుగారు మరల తింతింపిరి.

ఫిరంగి ప్రేలుట

పారిసు, ఏప్రిల్ 2:— పారిసు వైనిగుండను కనలుచున్న పెద్ద ఫిరంగియొకటి ప్రేలినది. 5 గురు చనిపోయినని బందీలగు జర్జనులు నుడిచిరి.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— ఫాంపో ప్రాంతమున శత్రువులు దీక్షతోతలపడగ మేము పారడోలి చాలచుండిని మాతముచేసి వెక్కుచుండిని పట్టుకొంటిమి. ఆరుటిని పట్టుకొనినపుడు 100 మంది మా వశమైరి. నీరీయొద్ద నిన్నును పోలకాపియకు ఈశాన్యమున జరిగిన దాడిలోను కొందరిని పట్టుకొంటిమి. లింకలను మైరు సేన లెన్నకు ఈశాన్యమున దాడిసలిపి 31 మందిని పట్టుకొనెను.

పరామర్శవారి ప్రకటనము.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— దక్షిణరంగమున యిగవీరుల వారును ఫిరంగులను పామ్యుగా కార్చిరి. శత్రువులు మొరెలుకు దక్షిణమున మారిసెలు మొయిలేరి వెలుయొద్ద తలపడి ఒక్కచో మాత్రము ముందుకు రాగలిగిరి. తక్కినచోట్ల నోడిరి. మా లెలు కుత్తరమునగూడ మేము శత్రువులను తరిమితిమి. ప్లమాంటు కుత్తరమున మావజ్జిని విచ్ఛింపజేసి 60 వందిని పట్టుకొంటిమి. 31 వ తేదీని మావిమానదళము హాసు, చాన, నాయా మున్నగుస్థలములలో రైల్వేలమీదను కంట్, నుమెంటు మీదను 12000 కిలోగ్రాముల బొంబులను వదలెను. చార్లెసు రైలువేయనునుండి వెద్దమంట లేదినవి. రోయి ప్రాంతమున శత్రుభిరములపైని చాల మరఫిరంగులు వదలబడెను. మావిమానములు చాలసారులు శత్రువిమానములతో పోరి జిటిని నేలగూల్చెను. మా కేతప్పులు రెండు విమానములను ధ్వంసమొనరించెను.

మాంటిడిడరు రంగము.

లాన్సింగ్ మాంటిడిడరు రంగమున జర్జనులు విఫలమై ఆక్రీ మాంటిడిడరు మొరెలు కంక తలపడిరి. మాంటిడిడరు వశమగుటచే జర్జనులు నదికి పడమట మావజ్జిని లోనికి తరువగలిగిరి. ఆక్రీకి పడమట నొక మైలుమారమున నున్న మాల్పార్డు గ్రామమును ఆక్రమించి అదివారమునాడు జర్జనులు నదికి పర్చుచుమున వ్యాపింపసెంచిరి. మాంటిడిడరు ఆమీస్సు దారియందున్న గ్రివిస్సె సుయొద్ద జర్జనులు పలుసారులు తలపడిరి. వారిసేనలు తీవ్రముగా పోరెను. జర్జను సేనలో సగ్రగణ్యులగు గార్డలదళము తీవ్రముగా పోరి గ్రామము సాక్రమించెను కాని మరిరెండు గంటలకు పరామర్శవారు సంతకల సమర మొనరించి దానిని మరల సాక్రమించిరి. జర్జనులు మరల తలపడగ పరామర్శవారి సుత్రాజితకటములు పారడోలెను. పోరింకను ముగియలేదు.

విమానయుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 2:— ఇప్పుడు జర్జనులు విమాన యుద్ధమున ఆంగ్ల పరామర్శములను మించజూచుచున్నారు. సుప్రసిద్ధుడగు రిట్టో పెను నాయకత్వముక్రింద కొక విమానదళము వైకి లేచినది. ఇటీవల పరామర్శ విమానములు 60 అడుగులకు దిగి చాలనష్టమును కలిగించెను మావిమానములు శత్రువులకందకములను బాగుగా గురితించెను.

ఇంగ్లండు వెండిధర

లండను, ఏప్రిల్ 2:— ఇండియాలో వెండినిలవ తక్కువగానుండుట ముఖ్య విషయముగాదు. అమెరికాలో చాలవెండి నిలువయుండుటచే దానిని తెప్పించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇది జరిగెనేని 1550 లక్షల డొలార్లు ఛాడి వెండి వెంటసేచేపారగరలరు. ఇండియాసామగ్గులను కొనుటకు అమెరికావారికి ఇండియాలో నగదు చెల్లూచుటకావలసి యున్నది. ఒకరూపాయికి 18½ సెంటులంతున అమెరికావారి కిచ్చుటకు తీర్మానింపబడినది; కాన అమెరికావారు ఇండియాకు వెండిని పంపెదరని మాంటెగుగారు ప్రకటించిరి.

జపాను నౌకలు

న్యూయార్కు, ఏప్రిల్ 2:— డెరి 5000 టన్నులగల 30నౌకలను జపానువారిచుట్టు కిటీవల యొవంబడిక జరిగినది.

1140

— 0 —

విషాద సారంగధర నాటకము

(1905-1906)

కడచిన యాదివారము సాయంకాలము పెద్దాపురము
విద్యావినోదిని సభవారు విజ్ఞానియూపురమందెరునున హైకోర్టు
వకీలు పేరి నారాయణమూర్తి గారి యభ్యక్షత క్రింద కీ
శేషులైన ధర్మవరము కృష్ణమచార్యులు గారి వివాదసారం
ధర నాటకమును వనోహరముగ ప్రదర్శించిరి. ఈ సభవారు
ఈప్రస సెలవులలో ఇక్కడికి వచ్చి ప్రదర్శించిన మూడ
నాటకములలో ఇదియే కడపటిది. ఈ నాటకములు ప్రదర్శ
పంబడిన దినములలో నే బోకమాన్య తిలవ నాగు కూడ ఇక్క
డికి విచ్చేసియుండుటచే ఈ ప్రదర్శనములకు ధనలాభ మం
గా కలుగకపోయినను, ఆంధ్రభాషాభిమాను లనేకులు అదనం
పూర్వకముగవచ్చి సభనలంకరించుచుండిరి. సభవారికి సముచిత
సత్కారములను జరగెను. ఈ సారంగధర నాటకప్రదర్శన స
దృశ్యచంద్ర ఎస్. వేంకటస్వామి నాయుడు అండే సన్న్యాసాదు శ్ర
దధ్యులలో మువ్వరికి మూడు బంగారుపతకములను బహుమాన
ముగా సొసంగి రని ప్రతాపరుద్రయ నాటకప్రదర్శన వియర్వ
మునందే నూచించియుంటిమి. సభవారి సాహాయ్యమున విద్యా
భ్యాసము చేయుచున్న బాలులను గరిమెల్ల లక్ష్మీనారాయణ
కును సుప్రసిద్ధాంగ్లేయ నాటకకర్త జలదంకి వీరభద్రరావు
గారికిని ఇచ్చబడిన రెండు పతకములను పోన, మిగిలిన
మూడవ పతకము మొదటి దినము రసపుత్రవిజయనాట
కమున దుగ్గావాసవేషము ధరించి మెప్పుగాంచిన వకీలు విస్వా
వీరన్న గారికి బహుమానముగా నొసంగబడెను. వీరి యభిన
యాకృతులకంటె వీరి కింత మాధుర్యమే సభ్యుల నెక్కు
డుగ నాకర్షించె ననుటకు సందియము లేదు. వీరి నాటక
ప్రదర్శనమున సారంగధర పాత్రయును ధరించిరి. చిత్రాంగీ
వేషధారి మధూరి కోదండరామ దీక్షితులు, బి. ఏ., గారు
ఉపాధ్యాయులు, ఇదివఱకే యొక బంగారు పతకమును బహు
మానముగా సొందియున్నారు. కొందఱు మిత్రుల పక్షమున
ఉప్పులూరి లక్ష్మీ నారాయణ శాస్త్రి గారు చిత్రాంగీ వేషధారి
కొక బంగారు పతకమును బహుమానముగా నొసంగిరి. విగ్రహ
మాకర్ణకమే, విలాసచేష్టులు పాత్రోచితములే. కాని, భావ
ప్రకటనము ముఖమందంతగా కాను
సింపదు. సభాధ్యక్షులు పేరి నారాయణ
మూర్తి గారు రత్నాంగీవేషధారి ఏ. మాడికావరావు గారి
కొక బంగారుపతకము నొసంగిరి. బహుమానపతకముల తత్త్వ
ము ప్రతాపరుద్రయప్రదర్శన వియర్వనందే సవిస్తరముగ చి
ర్చింపబడియున్నది గావున, పునరుల్లేఖన మనావశ్యకము.
ఈ బహుమానపతకములను వారివారి కొసంగుచు గాడిచెల్ల
వారిసర్వోత్తమరావు, ఎమ్. ఏ., గారు సభవారిని చాల మా
రము కొనియాడిరి. సభవారు పొందిన గౌరవ మీ బహుమాన
పతకములతోనే సమాప్తము కాలేదు. ప్రతాపరుద్రయప్రద
ర్శనసందర్శకుండు అభ్యక్షత వహించిన దివాన్ బహద్దరు
కలువల రామానుజము శ్రేష్ఠి గారు విద్యార్థి గరిమెల్ల లక్ష్మీ
నారాయణకును ప్రధానోపాధ్యాయుండు కల్లూరి సుందర
రామయ్య గారికిరి బంగారు పతకములను బహుమానముగా
సొసంగుటయే గాక సభవారి యత్కృష్టోద్దేశమును పుర
స్కరించుకొని వారి కొక రజిత పాత్రయును కూడ బహుమతి
యొసంగిరని యేతన్నాటకప్రదర్శన వియర్వనందే ప్రస్తావించి
యంటిమి. ఈకడపటి ప్రదర్శనసమయమందు చెన్న పురాంధ్ర
గౌరవల పక్షమున సుప్రసిద్ధ వర్తకశిఖామణులు విదేములపొట్టి
వేంకటసుబ్బారావుయ్య బిట్టిగారు రజిత పాత్రకావడకు యొక
సన్నాదభిక్షకును సభాధారి సమర్పించిరి. అనంతరము బెన్సు
నూడి శిక్షునిరావుగారు శ్రేష్ఠతొట్టణగోటా రంగయ్యను గూ
ర్చి చాల మాధుర్య ప్రసంగించి సభాధారి సభించిరి. సభవా
రికిని సత్కారములలో పరగల్గెను. పద్మవిజయము. సభా
ధారు శ్రీ విద్యార్థులకు శేషమయ్యవల సాహిత్యము సందర్శ
యన ప్రతిసంస్కృతులని ఎస్. వేంకటస్వామిగారును అండే
సన్న్యాసాదును కలసియిదియనును గూర్చి శేంకటసుబ్బారావు
శాస్త్రి అండే సన్న్యాసాదును విశ్వాశము గూర్చిని హుబ్బిలుల వి
రాళము నొసంగిరనిది. చావలకు చాళాగారు నూలు
రూపుముల విరాళముకొసంగిరి. పభాకాశ్వదర్శి చావలి లక్ష్మీ
నారాయణశాస్త్రి గారు సన్మానపత్రమును విరాళములను
స్వీకరించి చెన్న పురాంధ్రపౌరులకును చావలికును సభాపక్ష
మున కృతజ్ఞతాభివాదము లర్పించిరి. ఈ భార్యదర్శిగారి
యొక్కయు రంగాధిపతి కేశవరపు గ్రామధాని పంతులు గారి

స్వరాజ్యవాదుల నూతనమార్గములు

అందుకు తుల్యముగానే పుట్టుకొనబడునట్లు చేయుటకు నిశ్చయముగా బాధి
తయివివర్ణము చేశకొక క్షణమునకు సాగనలగ నాకాము చేయి. (ప్రాశ్నా
నాని కిది ప్రాశ్నాన సారస్వతమును, ప్రాశ్నానోద్భవమును
పుష్కలమధ్యమునకు జరిగినట్లుగాను బాని సాంధ్యాదేశమున ప్రా
శ్నానాధి కాతమును కర్మక్షమానానియు ప్రయత్నియ్యమును నిశ్చ
యము లగుట నిశ్చయము. ప్రభు కిది యిష్టము లేదు. కాని తేక
భక్తి చేయవలెనాతియొక్క జగితమును విజృంభింపజేయు
టకు జనసామాన్య మంగీకరింపదు, వారు సాంఘిక న్యాయ
మును చాంకింపుచున్నారు. ఈ నియమానుసరణముగనే కర్మ
జగదనుచును సాఫల్య మగును. “సద్విదు” వృత్తిక

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Lull on the Front.

Change in German Offensive.

Western Front

Quietest Day Since Offensive Began.

LONDON, April 3.
Reuter's correspondent at the British headquarters wiring last evening said:—This has been the quietest day since the offensive began excepting for the tireless activity of our airmen who continue to harass the enemy along the front and for miles to the rear. It should be remembered that, in consequence of the salient, the enemy has extended his front thirty miles and protection against counter-attacks means drawing largely on his reserves. The Australians are participating in the battle zone in considerable numbers. The quality of the reinforcements which are arriving from Britain is highly praised. The comparative rest of the last few days has rested and recuperated our troops, who are ready for further eventualities. The most trying feature of the sustained operations is want of sleep. Incidentally our airmen are curtailing to the utmost the slumber of the Hun.

Successful Minor Affairs.

Insight into German Losses.

LONDON, April 3.
Reuter's correspondent with the British Headquarters wiring to-day says:—During the past twenty-four hours there have been only comparatively minor affairs, with the balance of success very largely on our side. We carried out two very smart little enterprises yesterday. A small infantry attack south of Hebuterne mentioned by F. M. Sir Douglas Haig to-day, improved our position amongst the quarries, and it stated that at least one hundred German dead were counted along the front of this attack. Our casualties were quite light. The second affair was the attack on a wood southwest of Hangard, into which two battalions of Germans had penetrated during the slight enemy advance along the Luce river on Saturday afternoon. Here we took fifty prisoners and thirty machineguns. The general situation for the moment is that the main movement of fresh and moderately large enemy divisions, continues to be towards the zone between the Somme and Montdidier, whilst north of the Somme we have succeeded at any rate temporarily in establishing our line. A further insight into the extent of the German losses is given by the following figures. It is estimated that the 208th division lost seventy per cent. of its effectives, and the 88th division lost thirty per cent. on the first day of the attack, and forty per cent. in the attack on Mezieres. On March 29th the attack by the fourth division north of the Scarpe collapsed, owing to casualties. The fifth division had fifty per cent. casualties in taking Ham, and further losses in forcing the passage of the Somme. It is noteworthy that considerable increase in enemy artillery fire at Passchendaele and Goudberg Spur is reported, but the Germans are so heavily committed upon the present battlefield, that it is not easy to believe that they will now try an offensive elsewhere. It is now permissible to say, that it was the New Zealanders who carried out the attack on LaCygne farm, taking over two hundred prisoners, and hundred and nine machineguns.

German Post Captured.

A British communique says:—We captured a German Post in the neighbourhood of Serre.

Quiet Day on British Front.

The Press Bureau states that the day was quiet on the whole British front and there was no serious fighting on the French front.

British Aerial Activity.

Seventeen Enemy Machines Felled.

London, April 3.—(12-30 A. M.)
A British communique regarding aviation says:—Our low fliers dropped seventeen tons of bombs and fired thousands of rounds at infantry and other targets. Some hostile two-seaters flying low on the southern portion of our front machine-gunned our men. We brought down sixteen and the infantry brought down another within our lines. Eleven of ours are missing. Our fighters dropped many tons of bombs on the Railway Station at Cambrai and southeast of Douai and on the railway Southward of Douai; also on billets and transport. All returned.

Details of British Heroism.

LONDON, April 3.
Details of the heroism of English, Irish and Scottish troops, in face of the first German onslaught, elicited by correspondents, are most thrilling. Ulstermen, whose right flank was pierced, fought continual rearguard actions for five days for thirty miles eluding envelopment. To the left of the Ulstermen were British units including the Manchester, Scots Fusiliers, Bedfords and Yorkshires, who held on though the flanks were pressed back. The outstanding episode was the last stand of the 16th Manchester in a Manchester redoubt, west of St. Quentin, so-called because the Manchesters captured it a year ago. When attacked by the German hordes the Manchesters settled down to steady resistance, communicating regularly with the Brigade Headquarters by buried cable. Their Colonel reported that the Manchesters would hold the redoubt to the last. Subsequently, he reported that nearly all the men had been hit including

himself. Messages came regularly for hours but not a word of surrender. Then silence indicated that the redoubt had fallen. One platoon of Scots Fusiliers, not receiving order to retire as the runner was killed, remained behind some hours and then marched back right through the German lines rejoining the battalion intact. At one point on the march, they ambushed and stampeded a column of German transport, shooting the drivers and capturing a number of wagons. As regards the Ulstermen, two hundred Germans once got behind the Divisional Headquarters, but were flung out after sharp fighting by the staff officers and men. A feature of the retreat was the gallantry of a miscellaneous force of pioneers, clerks, servants and signallers, who were given rifles and held part of the railway until relieved. While these troops were resting, the Australians and New Zealanders came into the line fresh and keen. They had already done much execution among the enemy. A most successful enterprise was the raid of the New Zealanders on Hebuterne, when in seven minutes they ejected the enemy nearly a thousand yards from the road, taking two hundred prisoners and a hundred and ten machineguns. Latter details exemplified the extraordinary use the Germans are making of machineguns.

Change in German Offensive.

German Newspapers Predictions.

ALLAHABAD, April 3.
LONDON, April 2nd.—A complete change in the character of the German offensive is shown by the predictions of German newspapers that the pace of the advance must be expected to decrease and the news that the enemy is digging himself in the neighbourhoods of Tiegval and Lassigny on opposite sides of his salient pointing southwards of Amiens. Had he defeated the forces opposing him as his early announcements claimed he had, the pace of the advance would have been accelerated as it was after the Russians had been driven from Dunajev. A week ago he was talking of a break through, entrenching not being in his programme.—("Pioneer special cable.")

Review of the Situation.

Risk of Offensive Elsewhere Lessened.

ALLAHABAD, April 3.
LONDON, April 2nd.—A British correspondent with the French armies wires that there is a growing opinion that the battle will now develop along the lines of Verdun and the Somme. Neither side has yet fully engaged its reserves. The enemy still has troops available greatly to extend his effort. In a review of the situation obtained by the 'Daily Telegraph' from an authoritative quarter it is stated that the enemy has engaged ninety divisions or about half of his forces on the western front. To obtain these he has withdrawn 23 divisions from between Arras and the North Sea and 30 from between the Oise and Switzerland. The risk of another offensive elsewhere is therefore lessened. Evidence of the butchers bill that Germany will have to pay is afforded by the way the high command is making excuses for losses in its communiques which is not the German habit. Had General De Lutier taken all the guns we had on his part of the front he would not have reached the six hundred claimed for him.—("Pioneer" special cable)

Capt. Cudden's V. C.

Conspicuous Bravery in Aerial Encounters.

LONDON, April 2.
The 'Gazette' announces that the Victoria Cross, was awarded to Capt. McCudden (See March 29th) for conspicuous bravery, exceptional perseverance and keenness, and very high devotion to duty. Capt. McCudden has hitherto accounted for fifty-four enemy aeroplanes, of which forty-two were definitely destroyed, and others driven down out of control. Capt. McCudden twice totally destroyed, four two-seater enemy aeroplanes on the same day, and on the last occasion all four machines were destroyed ninety minutes.

Lively Artillery Duel.

Enemy Attack Repulsed.

LONDON, April 3.—(12-30 A. M.)
A French communique says there was a somewhat lively artillery duel especially between Lassigny and Montdidier. Our batteries caught under their fire enemy concentrations east of Cantigny. A strong German reconnoitring party attacked but was repulsed by our troops on the left bank of the Oise southwest of Gervais.

German Longrange Gun.

LONDON, April 3.
PARIS.—German prisoners state that one long range gun bombarding Paris burst, and five of the crew were killed.

Determined Attack Repulsed.

LONDON, April 3.
A British communique says:—We repulsed after sharp fighting a determined attack in the neighbourhood of Fampoux, killing a number and taking a few prisoners. We took one hundred prisoners in capturing Ayette, and also took a few in yesterday's enterprises at Serre and in successful raid northeast of Poelcapelle, Lincolnshire made raid northeast of Lens taking thirty-one prisoners.

Reciprocal Artillery Activity.

LONDON, April 3.
A French Communique says:—There was growing reciprocal artillery fire on the southern front. The enemy attack south of Moreuil between Morisel Mailly and Reineval gained a footing at one point in the advanced line, but was elsewhere repulsed. We also repulsed an attempt north of Hollet. By minor operations north of Elefont, we widened our positions taking sixty prisoners. Our air squadrons on 31st March, dropped twelve thousand kilogrammes of explosives on the railway, and cantonments at Ham, Chauny, Noyon, etc., and a great fire broke out at the railway station at Chaulnes. Enemy cantonments in the region of Roye were plentifully bombarded with machineguns from low altitude. Our observer planes fought numerous engagements, bringing down eight enemy machines, while anti-aircraft guns destroyed two others.

Great Britain

Montagu's Weekly Silver Report.

LONDON, April 3
Montagu's weekly report says the temporary reduction of Indian silver holding is far less material now, that steps are being taken to release a portion of the extremely large stock of silver held in United States, against our rancy. If the proposed step is carried out, an equivalent of about hundred and fifty five million ounces of fine silver, will be immediately available for such purposes, as United States may decide. Inasmuch as United States urgently needs credit in India, for the purchase of India products, and it has been decided to fix the cost of supplying rupees in India, at thirtyfour and half cents, per rupee, there is little doubt that United States will supply silver for Indian coinage, as required, in order to render this arrangement easily operative.

Allied Shipping.

Agreement with Japan.

LONDON, April 3
NEW YORK.—Approximately thirty ships of five thousand tons each, will be obtained from Japan under the recent agreement.

Turkey

Brestlitovsk Treaty and Armenians.

Active Opposition to Turks.

LONDON, April 3
Fierce fighting has occurred in the districts of Batoum and Kars. A large army of Armenians and Georgians has been formed, and is opposing the Turks, who are attempting to occupy the country as provided by the treaty of Brestlitovsk. The Georgians have seized most of the Russian warships at Batoum. The whole population of Georgia has been mobilised.

Central Powers

The Lichnowsky Revelations.

Press on the Disclosures. Observations Favourable to England.

LONDON, April 3
German newspapers contain lengthy "Observations" by Von Jagow, the German Foreign Secretary between 1913 and 1916, on Prince Lichnowsky's disclosures. His intention is to counter some of them, but incidentally he confirms a great deal. For instance, he speaks of Earl Grey's "Love of peace and desire to reach an agreement." He also says:—"I am by no means willing to adopt the opinion at present widely held in Germany, that England caused the war." All the full effect of Prince Lichnowsky's disclosures, are not yet apparent in Germany, but unquestionably they have proved disconcerting, and are raising much questioning. For example, the "Vorwaerts" says:—"It is now clear that England did not desire war, but for four years we have been inuocated with view that England caused the war, and upon this false view our whole war policy has been built."

Brazil

Brazil and the War.

LONDON, April 3
The Press Bureau states that, replying to the President of Brazil's announcement of the early departure of warships to Europe. The King says:—"The navy is anticipating their co-operation with profound satisfaction. The King adds that Brazilian airmen are receiving an enthusiastic welcome from the Royal Air Force."

America

U. S. A; Turkey and Bulgaria.

Declaration of War Pending.

LONDON, April 3
(12-30 A. M.) WASHINGTON.—A resolution which has been introduced in the Senate proposing declaration of war against Turkey and Bulgaria has been referred to the Foreign Relations Committee.

Bulgarians not on W. Front.

(12-30 A. M.)—The Associated Press states that the American Consul in Sofia declares that no Bulgarian troops had by March 21st been moved to the western front for the German offensive.

Prayers for Allied Victory.

WASHINGTON.—The Archbishop of York, amid an impressive scene in the Senate, delivered prayers for the victory of the Allied arms and lasting righteousness and peace for the men defending the cause of truth and freedom in the great battle overseas. The invocation closed with the Lord's Prayer, the Senators and spectators joining in

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Simla

Indian and British Armies. Exchange of Messages.

SIMLA, April 3
Sir Charles Morre has telegraphed to Sir Douglas Haig "The Army in India is watching with sympathy and entire confidence your conduct of the present struggle and your old subordinates are convinced that you and your brave troops will see this battle through to a successful issue."

Sir Douglas Haig has replied:—All Ranks of the British army in France send grateful thanks for the message which you have been good enough to send us. We are greatly touched and encouraged by the sympathy and confidence of our comrades in India.

Calcutta

Babu Akhil Chandra Dutt's Speech.

A Correspondent's Attack.

CALCUTTA, April 3.

A correspondent writing to the "Englishman" suggests that one of the European Non-official members of the Bengal Legislative Council should at an early opportunity move a resolution in the Council to the effect that Babu Akhil Chandra Dutt be called upon to explain the action of what he had in view when at the Bengal Provincial Conference, he being also a member of the Legislative Council referred to the massacre of innocent men, innocent boys and even of innocent women as a result of the action taken against the detenus.

The Late Sir Chunder Madhab Ghose.

Influential Memorial Meeting.

CALCUTTA, April 3.

An influential public meeting of the citizens of Calcutta was held this evening at Balasore Institute to do honour to the memory of the late Sir Chunder Madhab Ghose and to devise means for perpetuating his memory. H. E. the Governor presided. In opening the meeting H. E. the Governor paid a handsome tribute to the qualities of head and heart of Sir Chunder Madhab and said that his life was an example for his race. Among those who took part in the meeting were: Maharajah Tagore, Maharajah of Nalpur, Sir Curzon Bannerjee, Messrs. L. Chakravarti, Fazlul Haq, Surendranath Banerjee, Justice Greaves, Nawab Sir Shamshul Huda the Hon'ble Mr. Sumanth Roy, Dr. Suresh Prasad Surtaditya, Mr. R. D. Menta and Mr. Motilal Ghose. In proposing a vote of thanks to H. E. the Governor Babu Motilal Ghose said that if the ruler of the province frequently associated himself with meetings of this character the Indians would easily forget that they were living under an alien race. The Governor in replying to Mr. Motilal said that it was impossible for a man not to have at least the interest of this province of his adoption for the time being.

Sind

Sind Provincial Conference.

Important Resolutions Passed.

KARACHI, April 3.

The Sind Provincial Conference at Karachi concluded last night and was attended by about five hundred delegates from all parts of Sind. 28 resolutions were passed including one protesting against the unequal and partial manner in which the Press Act is applied and urging its immediate repeal. Other resolutions urged the release of the interned and the removal of restriction on Messrs. Iftak and Farman the Punjab, protested against the methods of income tax assessments, called for the restoration of the Hyderabad Municipality at present suspended, protested against the difficulty of obtaining passports in Karachi and Upper Sind, insisted that the remission rules should be altered so that the revenue claimable in bad years should be limited to one-sixth of the assessment, urged the abolition of the rules for forest survey numbers and asserted that zemindars proprietary right of trees standing on their private canals. The conference also was emphatically of opinion that the reforms outlined by the Curtis scheme are mischievous, illusory and unacceptable to the people of India and therefore strongly condemned the suggestion that the scheme should be applied to Sind or any other part of India. The following Self-Government resolution was adopted: "This Conference while appreciating the pronouncement made by His Majesty's Secretary of State for India on behalf of the Imperial Government that its object is the establishment of responsible Government, to give people of India effective voice with His Majesty's Government and the Government of India in determining the measure and time of each advance towards responsible Government, this Conference strongly urges the necessity for the immediate enactment of a Parliamentary statute providing the establishment of responsible Government in India, and measure to be attained at an early date and within a time limit to be fixed in the Statute itself. This Conference is emphatically of opinion that the Congress League scheme of reforms which is the irreducible minimum that the people of India can accept, be immediately introduced by the Statute as the first step in the process.

With regard to the position of Sind in the coming reforms a resolution adopted after lengthy discussion reads: "This conference is emphatically of opinion that the present system of Government in Sind under which the Commissioner in Sind exercises almost all powers of the Governor-in-Council without the safeguards afforded by the Executive Council constituting thus a system of decentralization of powers without popular control, is most detrimental to the best interests of the province and has retarded its progress in many directions. This Conference therefore strongly urges the imperative necessity of repealing Act 5 of 68 and all other measures authorising delegation of powers to the Commissioner in Sind and of placing Sind under the direct control of the Government of Bombay.

Burma

Rangoon News.

RANGOON, April 3.

A wire from Maymyo where Sir Reginald Craddock arrived yesterday after his Fannasirim tour expressed His Honour's regret at having to abandon Pegu and other tour. This action was taken on the advice of Lieutenant Colonel Casaca, I. M. S. whom His Honour consulted regarding his swollen and inflamed arm caused by a scratch on his elbow received on board the B. I. M. "Mayo". His Honour is however rapidly improving.

A Strike Ended.

The strike amongst the "Coringhi" cargo boat carpenters, caulkers etc., which threatened last week to dislocate the work of the port is practically over. The police made a thorough enquiry and as a result of their warning the ringleaders and the men have returned to work at the old rate of Rs. 1-4-0 per day.

Bombay

Religious Trust Case.

Suit for Receiver's Appointment Dismissed.

POONA, April 3.

A suit for the appointment of a receiver in a case of religious trust of Belag Temple in the Poona city, was to-day dismissed by Mr. P. E. Percival, District Judge. The plaintiffs in the case were P. N. Joglekar, one of the hereditary Pujaris in the temple and four others. Phadnis, grandson of Nana Phadnavis of the Pesadus had used the trust money for his own purpose and had not kept proper account and owing to drunkenness and immorality he was unfit to continue as manager. The court held that the evidence did not show there was any real risk to the temple estate. Sirdar Phadnavis was no ordinary temple manager but a descendant of the founder of the temple whose family have been in management for 100 years. He was a gentleman of means and could repay any claims that might be made out against him. He did not think that there were sufficient grounds for the appointment of a receiver.

Communicating with the Enemy.

Seetharamyya's Case.

Further Evidence in Bombay.

BOMBAY, April 4.

On Wednesday Mr. Aston, Chief Presidency Magistrate, recorded evidence of seven Bombay witnesses on a communication issued by the Sessions Court, Chingleput, in connection with the case of C. S. Sitaram Iyer, tried at that court for having treasonable communications with the enemy, Mr. Narasimha Chetty, High Court Vakil, instructed by Mr. Gopalswami Iyengar, Inspector, C. I. D., Madras, appeared for the prosecution. Mr. Narasimha Chetty stated that last time the accused was not represented and as during the hearing of the case at Chingleput, he wanted an opportunity of cross examining the Bombay witnesses this Commission had been re-issued. He was told that the accused was to be represented by a Bombay pleader but he saw neither the accused himself nor any pleader representing him in the court. At the instance of the Magistrate the accused's name was called out, but he was not present. The examination of witnesses was then proceeded with.

First witness Mr. C. Bingyer, Consul for Switzerland, objected to his evidence being reported in newspapers. Witness said that his evidence ought to be privileged on account of his position. The Magistrate thereupon asked the representatives of the press not to publish his evidence.

Mr. Lucas Volkart, Consul for Sweden, who was called next also preferred to be examined in camera, and the Magistrate granted his application. Mr. Griffith, Deputy Commissioner of Police, C. I. D., Bombay, Mr. Harold Martin, Acting Consul for France, (who was also acting Consul for Spain in 1917), Mr. J. J. Fernandez, Clerk in the office of the Spanish Consulate, Mr. A. Mascaranhas, formerly employed in the office of Netherlands Consulate, and Mr. H. Percival Rames, Assistant Superintendent, Political Department, Secretariat, Bombay, were then respectively examined with regard to the identification of certain documents and letters exhibits in the case.

United Provinces

U. P. Legislative Council.

Budget Presented.

LUCKNOW, April 4.

At a meeting of the United Provinces Council yesterday the Lieutenant-Governor presiding, the Oudh Amanati Notes Bill was passed. Mr. Sim presented the budget. Discussion will take place at the next meeting. Mr. Chintamani moved several amendments to rules for the conduct of the business nearly all of which were accepted. The Hon'ble Mirza Samiullah Beg moved that this Council of opinion that rules Nos. 12 and 13 of Chapter 15 of rules of the High Court of Judicature at Allahabad work very badly on some of L. L. B. candidates of the Allahabad University, the effect of the rules being that the candidate who takes B. A. degree of the Punjab University, but passes his L. L. B. in the Allahabad University is not entitled to be enrolled in the High Court of Allahabad though a B. L. of Calcutta of Madras University under similar circumstances can be admitted on the rolls of the Allahabad High Court, and this Council further requests His Honour to invite special attention of the High Court to the above rules for the purpose of reconsidering the same if possible. The resolution was adopted. The Council adjourned till the 9th instant.

South India

Mysore Legislative Council.

Finance Committee Appointed.

BANGALORE, April 4.

As was stated at the last meeting of the Mysore Legislative Council the Government have appointed a finance committee. Of the non-official members one will be elected by the Mysore Legislative Council and two by the Representative Assembly. Mr. Narasinga Rao Seringapatam has been elected by the Legislative Council. As there is no time for election of members by the Representative Assembly His Highness the Maharaja has nominated Mr. Basavayya and S. Venkataayya, Members of the Assembly to the committee. The first meeting of the committee will be held on the 8th instant.

Educational Progress.

It is understood that the Government of Mysore is likely to sanction provision of about half a lakh solely for education of depressed classes in the State.

A Mysterious Find.

Vigorous police investigations are proceeding in connection with the find of a dead body of a domestic servant woman named Manamma, aged about 18 at Richmond Town Park this morning. Her throat has been cut from ear to ear, her head been severed and several of her fingers gashed.

Bishop Whitehead is on a visit to Bangalore.

General Sir Arthur Phayre left last night for Ooty.

Panchama Conference.

CHITALDRUG, April 4.

A correspondent reports that through the exertions of Mr. Zaheruddin Maccal, Deputy Commissioner of Chitaldrug a Panchama Conference was held at Nadi-gudi when a number of Panchamas of the sub taluk and the border villages were present. The Swami of Nadi-gudi Mutt was also present. In opening the Conference the Deputy Commissioner appealed to them to give up drinking and other vices which contributed to the degradation of the community.

వృత్తాంతములు

తిరుమనాపల్లి వాస్తవ్యులగు యల్. యె. సుందరేశ సుగరు క్షీరంము వెడలు భారతీయులకు ఉచితముగ పాక ర్యముల సమకూర్చిన వని, మాకు తెలుపుచున్నారు.

హిందవాని కేసు:—ప్రతికాధిపతి ఈనెల 2-వ తేదీని రు2000 లు ధరావరు చేసెను. 15 దినములలో చందాలవలన రు6000 లు వసూలైనది. హిందీ అనువాదప్రతికాకార్యాలయము పరిశీలపడినది.

నావికుల సమ్మేళనము:—కోరింగి నావికా పనివాంక్ష సమ్మేళనముగా పోలీసువారు విచారణచేసిరి. పనివాంక్షం దరమ వెనుకటివలెనే రోజుకు రు 1-4-0 చొప్పున కంగీకరించి మరల పనిప్రారంభించిరి.

సర్వే సాట్లు క్రాడరు గారు:—వీరికి మేయో నాక మీద చేతికి చెప్పి తగిలించున నది వాడుటచే వీరికిమీదట సంచారము మానవలెనని డాక్టరులు నుడివినందున పెగూ మున్నగు స్థానములకు పోతుండ రంగూనకు మరలివచ్చిరి. ఇప్పుడు నయమగుచున్నది.

సురేశ్చంద్ర చక్రవర్తిపైని కేసు:—అతడొక పిస్తోలును 15-10-15 న హరించి లైసెన్సులేకుండ నుంచుకొనినట్లు పోలీసువారికి తెలియగా వారు 27-1-18 న కలకత్తా కళాశాల గృహమునుద్ద సతనిని పట్టుకొనినపుడది అతనియొద్దనే దొరికినది. కేసు చేయబడెను. నిన్ను విచారణజరిగినది.

కెయిరాపై తుల:—భూములను వశపరుచుకొందుమని కొందరికి నోటీసులు పంపబడెను. ఒకరిద్దరిపంట గూడ వశపరుచుకొనబడెను. రైతులు లొంగుబాటునను రాలేదు. పాత్రిక నిరోధవ్రతము బూనిన 1100 గ్రామములలోను గంధీగారు సంచరించుచున్నారని ఈనెల 1 వ తేదీని నడియాడునుండి లేఖ వచ్చినది.

సర్దారు ఫస్త్ వినుగారు:—మహారాష్ట్ర పరిపాలనమున విభాగతులగు ననాఫస్త్ వినుగారి పాత్రుడగు సర్దారు ఫస్త్ వినుగారు పూనాగరమునందలి బెల్గాగు దేవాలయము నకు ధర్మకర్తగానున్నారు. ఇతడు సరిగ్గ లెక్కల నుంచలేదనియు దుర్వ్యసనములకు పశుడైనందున ధర్మకర్తగా నుండ నర్హుడుగాడనియు పి. ఎన్. జోగ్గేకరు అను పూజారి దావా తెచ్చెను. అదేవాలయము 100 సంవత్సరముల క్రితము ఫస్త్ వినుగు కుటుంబమువారిచేతనే కట్టించబడినది. సర్దారు ధనికుడుగాన దేవాలయాదాయమునకు నష్టముండదు. అతడియ్యగల సితిలో నున్నాడు. సాక్ష్యములేదని దావాను కొట్టివేసిరి.

“ఇంగ్లీషుమను” పత్రిక కొక విశేషియిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—వంగదేశపు శాసన సభయందలి అసభికార యూరోపియను సభ్యుడొకడు, సాఫ్యుగునంత త్వరలో వంగదేశ శాసన సభయందు సభ్యుడుగ నుండిన అఖిల చందదత్త గారు వంగరాష్ట్రీయ సభయందు నిర్బంధావాస శిక్షా ఫలితముగ నిర్దోషులగు పురుషులను, బాలకులను, స్త్రీలునుగూడ నిష్కారణముగ మరణించుచున్నారని చెప్పినందులకు గత మేమియో వెంటనే సహాయపై నడుగవలయును.

ప్రజాభిప్రాయములు

(6)

I

విద్యార్థి సాహాయ్యవిధి.

అయ్య, గుంటూరు జిల్లా ధూళిపూడి గ్రామములోని పేదవిద్యార్థి సహాయవిధికి మా గ్రామవాస్తవ్యులు క్రిందివిధముల సేవ నిలిపి. చావలిపేదవర్గము గారు వివాహ సందర్భమున రు. 2-0-0 చావలి పేదవర్గము గారు వార్షిక పుణ్యం రు. 1-0-0 పాతూరి పేదవర్గము గారు వివాహ సందర్భమున రు. 0-8-0 ధూళిపూడి బి. నరసింహము హెడ్ మాస్టర్.

II

ప్రథమ కృష్ణాజిల్లా విద్యార్థిసభ.

అయ్య, ప్రైవేట్ యిదివరకు ఏప్రిల్ 25 వ తేదీని జరుగునని కరపత్రముల ద్వారా ప్రకటించబడినది. కాని కారణాంతరములచే 27, 28 వ తేదీలయందు జరుపనికృష్ణయింపబడినది. ప్లేగుకొంటెము తగ్గిపోయినది. ప్లేగు స్పర్శయేలేని గవర్నరు పేటయందు సభ సమావేశమగును. మాకుతోడ్పడ నెంచిన వారెల్లరు త్వరలో సేరవేర్తురగాక. విశేషములు ముందు ప్రకటింపబడును.

గవర్నరు పేట, రాయ్చూరు అచ్చుతరామయ్య బెజవాడ కార్యదర్శి.

III

జాతీయ విద్య.

అయ్య, జాతీయవాద మనస్సు మారుచున్నది. శతమాతకు చెల్లు విరాళములు జాతీయవిధానమున ఆచరణలోనుంచు ప్రతికూళాలకు జెందవలయుననెడి సంజ్ఞ, మిరరింగినదేకదా. రెండు వత్సరములనుండి బెజవాడయందును గుంటూరునందును ఉచితముగా పరిశ్రమలు చేయువారికు బోధించుచున్న ఆంధ్ర శిల్పకళాశాలకు జాతీయవాదసభమును పంపి ఈ కళాశాలకు ఉద్ధరించుదురని ప్రార్థించుచున్నాను. బెజవాడ యందు 30 మంది విద్యార్థులను గుంటూరునందు 80 మంది విద్యార్థులను గలరు. నెలకు రెండువందల రూప్యములు ఖర్చుగుచున్నవి.

బెజవాడ నూతలపాటి నరసింహం.

IV

శ్రీకృష్ణ గ్రంథనిలయము.

అయ్య, శ్రీకృష్ణ పేట గ్రామములో నీ వైశేర నొక గ్రంథనిలయమును 4 నెలల క్రిందట స్థాపించితిమి. దీనికిప్పటికి 60 మంది చందాదారులు చేరిరి. మాసమునకు 16 రూప్యములు చందా వసూలుగుచున్నది. కొంత మంది భాషాభిమానులను, గ్రంథ సహాయ మొనర్ప నేడుకొంటిమి. బ్రహ్మశ్రీ చెల్లపిళ్ల వేంకట శాస్త్రిగారు 11 పుస్తకములను దయచేసిరి. వీరివద్ద నుండి పుస్తకముల బొంతు భాగ్యము మా గ్రంథనిలయమునకు కలుగుటవలన నిది దాని వృద్ధి నూచకమని చెప్పదగును. శ్రీ కామ్రాజులవారికి వినయ విశేషములతో కృతజ్ఞతాభి వందనముల సురుపించుచున్నాను. మిగతా వారు మాడను గ్రంథసహాయము చేసి మాగ్రంథ నిలయమును వృద్ధికి తేగలుగుటని ప్రార్థించుచున్నాను.

శి. భోగయ్య.

V

శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ధర్మపుస్తక భాండాగారము. అయ్య, గత నెల 24 వ తేదీ ఆదివారము రోజున బెజవాడతాలూకా యాదాపుగల్లు గ్రామవాస్తవ్యులకు కాకినాడకు విశిష్టద్రవ్య అయ్యవారి ఆధీనతయ క్రింద బెజవాడ తాలూకా కోవెల చెన్నలోని శ్రీకృష్ణ దేవరాయ భాండాగారమునందు ఒక కథ జరుపబడినది. తత్సభకు సభ్యులు మూడు 100-నుండి విచ్చేరిరి. ఆసభయందు కృష్ణాజిల్లానుండి వాడ తాలూకా అంగలూరి వాస్తవ్యులగు దుర్గిరాల సీతా గామయ్య చాదరిగారు పత్రికలు చదువుటయందు లాభమును గురించియు యెన్న నేని సుబ్రహ్మణ్యులు చాదరిగారు గ్రంథాలయోద్యమమును గురించినయు కృష్ణాజిల్లా గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శిగారగు దుర్గిరాల వేంకటసుబ్బయ్య చాదరిగారు సంఘమును గురించియు అను సమన్వయగురించినయు అతిపురు సుధురత్నైలితో సుపర్యవించిరి. తరువాత ఆ గ్రామసాధికగారు విద్యునుగురించిన విశేషములను గురించియు సుపర్యవించి కొన్ని పద్యములు అన్నటి కప్పడే చదియించి చదివిరి. సభ కరతాళధ్వనులతో జనప్రదముగా సావేరబడినది.

కాకుమాని వేంకటాద్రి, కార్యదర్శి.

VI

అష్టావధాన మహాసభ.

అయ్య, గత నెల 17 వ తేదీ ఆదివారము బెజవాడనందు నెలటూరి పార్థసారథి అయ్యగారు ఎం.ఎ.గారి యాజమాన్యము క్రింద చందవాసులు సుప్రసిద్ధులు సంస్కృతాంధ్రముకననాధురంధరులు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీశిరి చెన్న కేశవశాస్త్రిగారు సేత్రాష్టావధాన మొనర్పిరి. వీరు కడుబాల్యముగ నుండియు సంస్కృతాంధ్ర సుకవనమునందు యంతటివారిని చూచియుండ లేదని అభ్యుక్తులు శాస్త్రవర్ణనల నేటలుపర్యసించిరి. వీరు ఇంతకుపూర్వము మరియొకసభ గావించి మా గ్రామమున ఎక్కువ ఖ్యాతిగాంచిరి. మా బుచ్చిరెడ్డిశాస్త్రి ము జమిందార్లచేతను డాక్టరు శేషరెడ్డి గోవిందరెడ్డి ప్రిథ్వీ వేంకటాలం పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. టి. వి. శివరామయ్య బి. ఏ. బి. ఎల్. టి. గుబ్బారావు బి. ఏ. బి. ఎల్. శివకామయ్య బి. ఏ. ఎల్. టి. గార్లచే నూటపదార్ల బహుమతివందినది వినుటకు చాలా సంతోషమగుచున్నది. మా డిప్టీ కలెక్టర్ అయ్యయినాయుడుగారి యాజమాన్యముక్రింద మరియొకసభ గావించి యటనుండి వేంకటగిరి రాజుగారిని దర్శించి పూజగల్లు గాజా రామారావు ణం గారిని చూచి ప్రదానమున వెల్లెడనని తెలియుచున్నది. వీరిటనుండి శతసంచారముచేసి ఆంధ్రదేశమునకు ఎక్కువ ఖ్యాతి నార్జించుదురు గాకయు గోరుచు వీరికి దేవు డాయు రాజగోగ్యముల నొసంగి వీరికిభ్యులను వీరివంటివారిని చేయుదురు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

నెల్లూరు. శ్రీరామ శివాచార్యుడు.

VII

చీరాలలో ప్లేగు.

అయ్య, గుంటూరు జిల్లా చీరాల గ్రామము నుమారు 10-12 వేల జనాభాగలిగి యిప్పటికి నుమారు రెండుసంవత్సరములనుండి వ్యాపారములో యెక్కువ అభివృద్ధి జేచి మదరాసు, కాకినాడ, నెల్లూరుమున్నగు పట్టణములకు సయితము విస్తారముగా గుడ్డలు నూలు యెగురుచుచేయుచు లక్షలాది రూప్యముల సరుకు నిలువయుంచుకొనిన పెక్కుయంగడుల కంటపట్టె సాక్షాత్తు శ్రీదేవి యిటు తొండవమాచుచున్నదా అనుకుంటు చూపరుల దెండమునకు గనపించుచు రెండవబాంపూ యి యన ప్రభాతివహించి దివసాభివృద్ధి గాంచుచుండుతరి ని యీ మహామారిచే లక్ష్యపై కినుకనపించి తనప్రతిభమా పనెంచి యిక్కడికి మనముందుగ యెక్కువద్వారా యాహ్వానమునెను గాని యీ ప్లేగువ్యాధికి వయమై యీ ప్రాంతముల వా రెవ్వరును కనివిని యెగురకపోవుటచే ఆమె కెవ్వరును స్వాగతము ద్యుక్తరి ఈ వ్యాధిగ్రామములో సోకి యున్నపుడు మరణించుటతో పురమంతటను గడవిడకలిగినది. అంతట సర్కారుయద్యోగియులు తమతమవిధ్యుక్తముల చేయగడంగిరి. నలుగురైదుగురు చచ్చుటతోడనే యీ వ్యాధిసోకిన మూడు వీధులు భాళిచేయుట మంచిదని మెడికల్ యుద్యోగిగ్రులు సలహానిచ్చిరి. ఈమూడువీధులు భాళిచేయుటతోడనే తక్కిన జనులలో యీ వ్యాధికి వెలువించినదను గవర్న మెంటు వారు బలాత్కారముగా టీకాలుచేయుదురనియు అందువలన ప్రాణాపాయము కలుగునని గ్రామములో నీలి వార్తలు వ్యాపించినందున అందుకు వెలుచి పావురు లనేకులును యెట్లయిన నేమి పట్టణములోని వారందరును వీలగుసంతకరకు కరుకులు సానుగ్రుల తోలింతుకొని యిండ్లలోపుటకు తాళములుబెట్టి ప్రాణరక్షణకై యితరగ్రామములకు కరణార్థమైరి. కొందరు పుణ్యజనలు యాభితోహమాలను తమ యూళ్లకు రావలెనునట్లుగ కట్టసాట్లు చేసికొని కొంతపుణ్యమునడిగట్టకొనిరిగాని పాపము చేరాలవారు మాత్రము నిరాటంకముగా నివాసమున కేమి సరుకులనుంచుటకేమి దయతోయిండ్ల నిచ్చి జనులలో నూటికి 99 మందిని చేచ్చుకొని కాపాడగల్గిరి. ఈ విషయాలు మా సేరాలలోను అట్టికట్టుబాట్లు చేయబడినందుల చీరాలపౌరుల యవధి పరమాత్మునకే యెరుకయ్యెడిది. ప్రాచులకు జన్మమహిమలను వెలుచి బెల్లియము, కష్టా, ప్రాప్తదేశములలోని ప్రజలు తమ తమ నెలపుల వదలుటలో సంతకష్టము లనుభవించినది చీరాలపౌరులు స్వాభవముమీద గతుగొనిరి. బండ్లవాండ్రేమి కూలితేమి విపరీతముగా డబ్బు సంపాదించుకొనిరి. రేయింబగళ్లు మూడు మల్లెలు నెత్తినపెట్టుకొని పరుగుడుచుండెను కూలివాండ్రోను సామానులను గొంపోవుచుండెడి బండ్లతోను రాజమాన్యములు క్రిక్కిరిసి యుండెను. ప్రాణముల నరచేతపెట్టుకొని యాతురతతో పరుగులినుచుండెడి యీనిర్భాగ్యులను బాధించి

పెద్దమనుష్యుల నేకమంది పలువిధోపాయములచే దబ్బుగడించిరి. కింకరులకు ప్లేగుచచ్చియుండెన వారిటుంటును సామానులను భాళిచేయుటలో యావత్తుకష్టములు అనుభవము మీద గ్రహించెడివారే. ఎట్లకేలకు మారీచేసి జనులందరిని యూరినుండి వెడలగొట్టి చీరాలను జనశూన్యముగ యెడారి చేసి తనపంతము చాలాభాగము చెల్లించుకొని పట్టివీడిని నోడించినదిగాని 10, 12 మంది మొండిదైర్ఘ్యముగలవారు మాత్రము గ్రామమునుగాని యిండ్లనుగాని వదలక మారెవ్వరు కలుపుటకు యత్నించుచుండిరి. తస్మిన్ శేమిచేయుదురో, అని మాత్రము గడగడలాడుచుండిరి. ఇప్పటికి యీవ్యాధికిబలియైన వారు 15 మందికంటె నెక్కువలేరు. మూడునాల్గోజుల నుండి క్రొత్తకేసులు యేమియు లేవుగాని దొంగల తొందరలు యెక్కువయ్యెను. ఆ నేకయిండ్ల తాళముల బగులగొట్టి యిండ్లలో ప్రవేశించి సాత్తువోమకొనుచును చాకితిముందు యుండెడి పాతళ్లలోని ధాన్యమును మ్రచ్చిలినును తస్మిన్ సైచ్చానివారు లగుచున్నారు. పోయినవారుపోగా నున్నదిమందియును యాదోరల తాకిడులకు భీతిలుచున్నారు. ఈ సమయములో పోలిసువారి చాకచక్య మెంతవరకుండునో చూడవలసియున్నది. ఏదియెట్లున్న ను పదిరోజుల క్రిందటను మహాన్నతపదవి సభిష్టించియున్న చీరాలపట్టణము నేను నిష్టనమై పొడుబడియున్నది.

చీరాల, మార్చి 30 రావుల సీతారామయ్య.

గుంటూరు వార్తలు

మ రా. శ్రీ, కొంప వేంకటపుయ్య పంతులుగారు గతనెల 27 వ తేదీని దత్తమండలములకు వెల్లియున్నారు. కడప, ఆనంతపురము బళ్లారి, చిత్తూరుమండలములలో ప్రధాన గ్రామములకు, పట్టణములకు వెల్లి ఆయాప్రజేతములలో ఆంధ్రోద్యమమును గుఱించియు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనగుఱించియు ఉపసభింంచి ఆయాప్రజేతములలో కాంగ్రెసు సంఘములను నెలకొల్పి వెల్లియున్నారు. దత్తమండలములలోని ఆంధ్రరాష్ట్రావేళ పరపకులైన ఆంధ్రదేశసేవకులు శ్రీ పంతులుగారిని ఆహ్వానించి వారియుద్యమమునకు చేయూత సొసగి కార్యదక్షు లగుచురుగాకయని కోరుచున్నాను. శ్రీ వేంకటపుయ్యపంతులు గారివంటి దేశసేవాత్మకులు ఏవిదిమంది దత్తమండలములకరిగి ప్రబోధము గావించినగాని మనయుద్యమము కొనసాగ నేరదు.

ప్లేగు.

మా పట్టణమునగూడ ప్లేగు చిన్నెలు గాన్నించుచున్నవి. పలుప్రదేశములలో ఎలుకలు చచ్చిపడుచున్నవి. ఈప్లేగుపురుగు మాపట్టణమునకు వచ్చుటకు కారణము రంగుననుండి వచ్చుచున్న తెల్లనూక లని కొందరి యభిప్రాయము. దీనికి తార్కాణముగ నూకలకొట్టలో రెండుమూడు ఎలుకలు చచ్చిపడినవి. సంగడి గుంటూరు, బ్రాడిపేటలోను ఎలుకలు చచ్చిపడుచున్నవి. మాపట్టణములో వ్యాపతి హనుంతరావుగారి ఆధిపత్యముక్రింద కొన్నిప్లేగువిషయములను గురించి ప్రజలకు బోధించుటకును ప్లేగుకీటకము వ్యాపింపకుండ నివారణసాధనల నేర్పరుచుటకును కొన్ని ఉపసంఘములు నేర్పరుపబడినవి. రైలుయొద్ద ప్లేగు స్వాగతపోర్టులు సెసంగబగుచున్నవిగాని బెజవాడ చీరాల మొదలగు ప్లేగు ప్రదేశముల నుండివచ్చునట్టి వారియొక్క యోగక్షేమములను అంతకనగొనుచున్నట్లులేదు. ఇతరప్రదేశములనుండి వచ్చినవారలను గుఱించి తగు శ్రద్ధబూనుట లేట్లున్నది. వారు రైలు దిగగానే వారికికట్టుబడుచాచి ప్లేగుప్రాప్తమార్గము ఉన్నదా యని యడిగి వారు ఉన్నదని చెప్పినంతమాత్రమున వారిని వదలి వెట్టుచున్నారట. అటులు వదలిపెట్టుటవలన ఏమియు ప్రయోజనముండదు. ఇతరప్రదేశముల నుండివచ్చినవారు ఈ యూరిలో ఎవరిగృహమునకు వెళ్లుదురో ఎన్నిరోజులిచ్చుట నుండునని మొదలయినవి కనుగొని వారిని ప్రతిరోజు కానిటరీ ఇన్ స్పెక్టరు గారు కనుగొనుచుండ వలెనుగాని వారలను అంతటితో వదలికేమియు ప్రయోజనముండదు. సత్తవపులలో దిగునట్టి బాటసారులను ప్రతిదినము కానిటరీ ఇన్ స్పెక్టరుగారు చూచుచున్నారని వినుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము. వేసంగిలో గా ఈప్లేగుకీటకము నశించినగాని మనపట్టణమునకు గాని మనజిల్లాకు గాని కాంతి లేదు.

మాజిల్లా జడ్జిగారైన సి.కే. శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు ఒకమాసము రోజు నెలపునూడ గతనెల 28 వ తేదీని ఎనిమిదిగంటల బండిలోపెన్నపురికి వెల్లియుండిరి. అచ్చటనుండి వారి స్వగ్రామమునకు వెళ్లుచు (ఒక నిలేఖకుడు)

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

పింగళ సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కటవునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయించు చుండుటవలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచున్నది.	రెల 2-0-0
ఆంధ్రదేశపుత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" అర్ధసంవత్సర " " " " " "	" " 0-12-0
ఆంధ్రవార్షిక సంచిక, లేక దినపుత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడదు

తామరలైలము	గజికిలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-8 0-6-0	డబ్బీ 1-8 0-4-0	సీసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము చీప్ 6, తంబుకెట్టి పిప్పి మదరాసు.

1000

రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

బహుమాన మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను నేనించండి. దీనిని నేనించిన యెడల ధాతుపుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆరోగ్యము, మొదలయినవి. కలుగును. స్వచ్ఛమైనది, ధాతువు మూత్రములలో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, హిమమాలిని వ్యాధి మొదలగునవి మానవు. దీనివలన మంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగోల్, సిరాంగ్, సిలోన్, అక్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి హిమమాన పత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్థశాస్త్రాంశము పంపినచో హిమమాన పత్రికల కాపి పంపుదుము. ఇది అర్థమని రుజువుచేయవారికి వైకృతపరచియుండు బహుమానము యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుములముగా పొందకమ్మును. పార్శ్వమున కొనుకప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుభవ పత్రిక సార్వజనీన పంపబడును. ఏకైకము కావలసియున్నది.

(619)

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బాడిపో, బెంగళూరు సిటీ.

అమృతాంజనము డిపొవారి

దివ్యోషధములు.

చంతమామ్రము పండ్లతోముట్ట	0-2
శ్రీరంగసాయము మాత్రం అజీర్ణమునకు	1-4
చంతకూలహరి పండ్లతోముట్ట	0-3
కల్పగంధికలు ధాతుపుష్టికి	1-0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-8	0-12
మూలకంకరు లైలము డబ్బీ 1-8	0-12
తేలుచుండు తెలుకాటుకు సీసా 1-8	0-8
శీతాంజనము కంటివ్యాధులకు	0-4
కలరామాత్రం వాంతిభేదలకు	0-6
గజికిలైలము గజికిలైలకు డబ్బీ 1-8	0-4
హిమమానము సీసా 1-8	0-8
తామరలైలము సీసా 1-8	0-8
తామరలైలము; తామర, తీటకు	0-8
దర్శనలైలము డబ్బీ 1-8	0-4
గుండ్రబ్రాహ్మణము సీసా 1-8	1-0
కఫహరి కిరగట్టులకు దగ్గుకు	1-4
కఫహరిమామ్రం ఉబ్బునములకు డబ్బీ 1-8	0-8
వాయువుపోట్లకు చుండు	1-0

మోహినీలైలము కెండుకలు పెరుగుటకు	0-12
లోకహరి కెండుకలు డోడుటకు	0-8
ఉబ్బునమునకు చుండు సీసా 1-8	1-0
కస్తూరిమాత్రం చెడ్డవి, చుంచిన	50-8
సుఖభోగి మాత్రం	1-0
సుఖభోగి లైలము పుండ్లకు	1-0
విరేచనము. కుమారలకు డబ్బీ 1-8	0-8
గ్రహానికి మాత్రం డబ్బీ 1-8	0-8
కిరీకేదన మాత్రం కలహింపులకు	0-12
కాంతిపుండ్లకు నూనె సీసా 1-8	0-8
కగరు బ్రాహ్మణము సీసా 1-8	1-0
కుసుమారి మాత్రం, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
చుండుకు నూనె సీసా 1-8	0-8
చుండులైలము, ముఖకాంతికి	0-8
చుండులైలము శీతదగ్గులకు	0-8
కర్మహరిహరి చెవిపోటుకు	0-8
బాలాబి మాత్రం మలబద్ధమునకు	0-8
బంధుమాతహరి ఎముకలకు	0-8

అమృతాంజనము డిపొ, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ ముందు బాపబడినది. అందరు జరివిరికలయును. కల 0—4—0 పోస్టేజి కేటం. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాసమైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము. కాక్టరు. జనంబు-లక్ష్మీపతి, డి. పి. ఎం. డి. సి. ఎం. (948-887) మేకేజరు.

సీతాస్తవగమము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

ముద్దులొల్లు పద్యములు! (రాక్షసుడు పార్శ్వమిట్లు ఇయ్యది మృదువుడునైతిని వ్రాసబడినది. ఇదహమాన్య మాన కల్లరకు సుబోధకము. ప్రదర్శనానాకూలముగ ఉన్నది. భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కర్ణాటకాది శైల్యైక్యలతో నిండియుండును. ఒకపర్యావాయు చదివినను, ప్రదర్శించినను విడువరు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువాస్తవ్యులును బందరు నోబిలు కాలేజి బ్రాఫెసరు గారు శ్రీయులీ ముత్తరాజు నుద్బాధాపు ఎం. పి. గా రాసంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదువరులకే బోధపడును. పుస్తకము ఖరీదు రూ. 1-0-0. తపాలాకూలి కేటం. (గంధకర్త:— వసుమతి యిజ్జ నారాయణశాస్త్రి, (980) భొట్లలి పేట, బందరు.

అమృతార్ణవ ఆపలేపాము.

ఈ లేపాము రక్తమునుశుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చించి బలమును కలిగించి యుష్మకాయము చేసి చేతి కాలి మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు లేజన్నును కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదులు, తలనొప్పి, రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును. 219 అర్ధపాను డబ్బీ 1-8 రూ. 2-0-0. వైద్యశాస్త్రి ముకేశ్చంద్ గోవింద్, ఆరెంకనిగ్రామ శాసనసభాధ్యక్షుడు, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

వండితులవారి సిద్ధోషధములు.

లోకానుయహర కస్తూరిమాత్రం నిప్పుడైనను వరికింపును.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించబడుచున్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కక; బర్మా, సిలోవా, మలియన్డేట్, గోవా, ఫీజి, విలెండ్, ఈస్ట్రాఫీకా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధోషధమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకానుయహర" కస్తూరి మాత్రం సీసా మీ యింట నున్నదేదల, మాటికి వైద్యుల సమయమును, నిరీక్షించి, మొర చెట్టుతోనుట తప్పిపోవును. శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములను, ఈ సిద్ధామృత సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో సేవకవిధము బుననట్టరము మరయొక రమలగు కర్నాటక మాలికలనుండి యావధములకు కయారు చేయబడుదురు."

నిజప్రతిన యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసానుండును ఇందుకు; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుభవప్రతము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. నిరీక్షమాత్రమున సీసా 4 అయ్యారు మాత్రమే.

6 సీసాల నొకసారి కెప్పించుకొనిన	
టపాల ఖర్చుతోచేరి	రూ 1-8-0
12 సీసాలొకసారి కొనిన	2-12-0
25 సీసాలొకసారి కొనిన	5-0-0
సమస్త రోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేద	
సీసా సిద్ధోషధములు దొరుకును.	

విద్యాగమ... శ్రీ సీతారామకృష్ణ వైద్యశాల, మైసూరు.